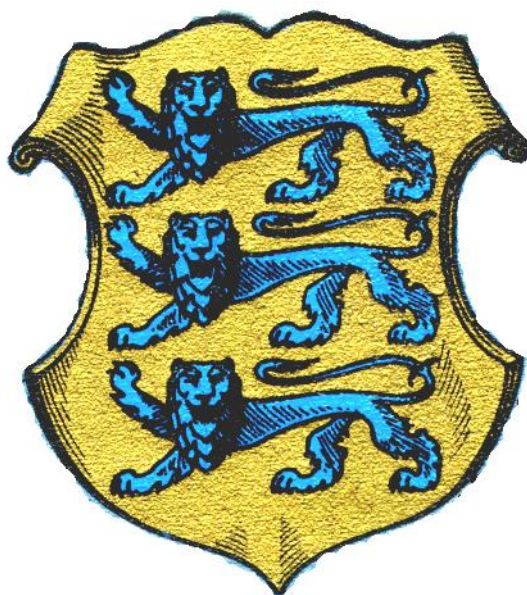

OTE 3.1.
KAITSEJÕUDUDE PEASTAAP
Kehtiv alates 10. august 1999.a.

KINNITATUD
kaitseväge juhataja
22. juuli 1999.a. käskkirjaga nr 369

EESTI KAITSEJÕUD

SUURTÜKIVÄE OHUTUSTEHNIKA EESKIRJAD 1. OSA

OHUTUSTEHNIKA EESKIRJAD
KAARTULERELVADEST
(kaliiber kuni 155 mm) LASKMISEL

**KEHTIB KAITSEVÄE RAHUAEGSES
VÄLJAÕPPES**

Tallinn 1999

OTE 3.1

**SUURTÜKIVÄE OHUTUSTEHNIKA EESKIRJAD
1. OSA**

**OHUTUSTEHNIKA EESKIRJAD KAARTULERELVADEST
(kaliiber kuni 155 mm) LASKMISEL**

I. ÜLDNÕUDED

A. LASKMISTE LIIGID. ELANIKKONNA JA AMETIVÕIMUDE

INFORMEERIMINE LASKMISTEST

1. Laskmised jagunevad lasketehnilisteks ja lahinglaskmisteks.
2. Elanikkonna, kohaliku omavalitsuse ja muude ametivõimude informeerimise kord on sätestatud ohutustehnika eeskirjas "Elanikkonna ja ametivõimude informeerimine laskmistest, käsigranaadi viskeharjutustest ja lõhketöödest" (OTE 1.3).
- 2.1. Kõik PUNKTIS 5 loetletud laskmised tuleb kooskõlastada KJ PS suurtükiväe inspektori ja lennuametiga.**
3. Kui laskeväljal või polügoonil või ka nende läheduses tegutsevad ühel ajal mitme väeosa allüksused, informeerib laskmise läbiviija nende tegevusest iga osaleva väeosa ülemat. Lennuameti informeerimise kord kaartulerelvadest laskmisel on sätestatud EV Lennuameti ja EV Kaitseministeeriumi vahelises leppes.
4. Kui laskeväljal või polügoonil toimub vähemalt 2 (kaks) laskmist ühel ajal, peab määrama polügooni või laskevälja ohutustehnika eest vastutaja, kelleks võib olla ühe laskmise läbiviija või laskmise ohutustehnika eest vastutaja - laskmise ohutustehnika ohvitser. Eri väeosade tegevust polügoonil või laskeväljal

koordineerib polügooni või laskevälja kasutamise eest vastutav isik (polügooni või laskevälja ülem).

B. OHUTUSTEHNIKA EESKIRJADE TÄITMINE JA VASTUTUS TÄITMISE KONTROLLI EEST

5. Käesoleva ohutustehnika eeskirja täitmine on kohustuslik kõigist kuni 155 mm kaliibriga väli-, rannakaitse- ja motoriseeritud suurtükiväe- ning miinipilduja-allüksuste maismaal toimuvatel laskmistel. Kui rannakaitse- ja motoriseeritud suurtükiväe allüksuste laskmised ei toimu maismaal, peab laskmised läbi viima, laskmiste ala eraldama ja seda valvama vastavalt "Mereväe ohutustehnika eeskirjadele" (OTE 7).
6. Lisaks käesolevale ohutustehnika eeskirjale peab väli-, rannakaitse- ja motoriseeritud suurtükiväe- ning miinipilduja- allüksuste laskmistel täitma järgmisi ohutustehnika eeskirju:
- "Ohutustehnika eeskirjade ja ohutustehniliste juhendite koostamise, säilitamise, õpetamise ja täitmiseks laialijaotamise kord" (OTE 1.1),
 - "Ohutustehnika eeskiri relvade ja laskemoona käsitlemisel" (OTE 1.2),
 - "Polügoonidel ja laskeväljadel tegutsemise kord" (OTE 1.4),
 - "Ohutustehnika eeskiri miinide, laskemoona ja muu õhkimismaterjali kahjutukstegemisel" (OTE 5.3),
 - "Ohutustehnika eeskiri laserkaugusmõõtjate kasutamisel" (OTE 6.1),
 - "Ohutustehnika eeskiri kuulmiskahjustuste vältimiseks" (OTE 1.5).
7. Kaitseväe väeosa (asutuse) ülemal on õigus täiendavalt koostada temale alluva üksuse käsutuses oleva laskevälja või polügooni kasutamise juhendeid, mis arvestavad paikkondlikke ning laskevälja või polügooni iseärasusi. Täiendavad juhendid fikseeritakse OTE-s "Laskevälja või polügooni kasutamise kord". Vastavalt vajadusele võib ka laskmise läbiviija anda täiendavaid korraldusi ja juhendeid läbiviidava laskmise kohta ning kontrollida nende täitmist, sest ohutustehnika

eeskirjad iseenesest pole piisavad ette nägemaks ja lahendamaks kõiki võimalikke olukordi.

8. Ohutustehnika eeskirjad peab teadvustama ja üle kordama enne laskmise algust igale osavõtjale vähemalt tema konkreetse ülesande piires. **Ohutustehnika eeskirjades sätestatud nõuded peab selgeks õpetama kogu isikkoosseisule.**

9. Ohutustehnika eeskirjade nõudeid ja nende järgi tegutsemist õpetatakse ning nende täitmist kontrollitakse vastavalt OTE "Ohutustehnika eeskirjade ja ohutustehniliste juhendite koostamise, säilitamise, õpetamise ja täitmiseks laialijaotamise kord" punktidele 21 - 26 (OTE 1.1).

10. Laskmisele eelneva ettevalmistava laskeväljaõppe ja harjutamise käigus peab iga laskmisest osavõtja õppima valdama relva ja laskemoona käsitlemist, omandama ohutustehnilise tegevuse ja lahinglaskmise korral üksikvõitleja oskused ning allüksuse taktikalise tegevuse oskused sellisel tasemel, et ohtlike vigade tekkimise tõenäosus laskmisel muutub minimaalseks.

Laskmisel on alati esmatähtis veatu ja ohutu tegutsemine. Alles teadmiste, oskuste ja vilumuste paranedes tõstetakse laskmise kiirust.

11. **Kõigi tasemete ülemad on kohustatud kontrollima** käesolevas ohutustehnika eeskirjas, laskevälja või polügooni kasutamise juhendis ning laskmise läbiviija kirjalikus laskekäsus määratud juhiste ning laskmise käigus antud suuliste korralduste täitmist.

12. Iga laskmisest osavõtja või laskmiste jälgija, kes näeb tekkimas ohtlikku olukorda, on kohustatud peatama laskmise käsklusega **"TULI SEIS!"**. Laskmine tuleb peatada käsklusega **"TULI SEIS!"** alljärgnevatel juhtudel:

- kui ohualal täheldatakse laskmisega mitteseotud liikumist,
- kui avastatakse relvas ohtlik viga või laskemoona tõrge,

- kui tulejuhil või tulejuhtimise kontrollijal katkeb side tuleüksuse või tuleüksuse kontrollijaga (sel juhul peab laskmise katkestama tuleüksuse kontrollija),
- kui ohualal tekib levida võiv põleng,
- kui keegi laskmisest osavõtjatest annab käskluse "**TULI SEIS!**".

13. **Laskmistel peab igaüks kandma peas kiivrit:**

- laskmise tulejuhtimispunktides ja muudes tulejuhtimise kontrollija määratud mehitatud maastikukohtades,
- tulepositsioonidel relva lähiohualal.

14. Kiivri kandmine ei ole kohustuslik jalaväe püsikindlustatud ja kaetud positsioonidel siis, kui isikkoosseis on varjunud ning jalaväe positsioonid asuvad väljaspool laskmise ohuala. Juhul kui tulejuhtimispunktis juhitakse tuld kaugvaatluse, radari või heli tugevuse mõõtmise abil, käsib kiivri kasutamise tulejuhtimise kontrollija eraldi (vajadusel).

15. Meetmed kuulmiskahjustuste vältimiseks on sätestatud OTE-s "Ohutustehnika eeskiri kuulmiskahjustuste vältimiseks" (OTE 1.5).

C. LÕHKEMATA JÄÄNUD LASKEMOON

16. Maastikult leitud laskemoona või selle osi on keelatud puutuda. Leitud laskemoona asukoht tuleb märgistada kohe vastavalt "Ohutustehnika eeskirjale relvade ja laskemoona käsitlemisel" (OTE1.2) ning selle täpselt märkima ka kaardile. Leiust tuleb ette kanda kaaderkoosseisu kuuluvale ülemale, kes on kohustatud sellest ette kandma laskmise ohutustehnika ohvitserile. **See korraldus peab olema teada kogu laskmisel osalevale isikkoosseisule enne laskmise toimumisalale saabumist.**
17. Laskemoona käsitlemine on sätestatud "Ohutustehnika eeskirjas relvade ja laskemoona käsitlemisel" (OTE1.2).

D. LASKMISTE JÄLGIJAD

18. Laskmist jälgivatele isikutele peab määrama ülema (jälgijate eest vastutaja), kes juhhib nende liikumist ja paigutamist laskmise ajal vastavalt laskmise läbiviija korraldustele. Inimesed, kes on tulnud laskmist jälgima, aga ei kuulu ametlikult jälgijate gruppi, vastutavad ise ohutustehnika eeskirjade ja laskmise jälgijaid puudutavate korralduste täitmise eest.
19. Laskmise jälgijad peavad olema tulejuhtimispunktis ja tulepositsioonil tuleülesannet täitvast isikkoosseisust nii kaugel, et nad ei häiriks laskmist. Laskmise ajaks peavad laskmise jälgijad minema väljapoole lähiohuala.
20. Laskmise jälgijate tegevus on sätestatud OTE-s "Polügoonidel ja laskeväljadel tegutsemise kord" (OTE 1.4).

E. MEDITSIINITEENISTUS

21. Laskmise läbiviija sätestab oma laskekäsus meditsiiniteenistuse organiseerimise laskmisel.

22. Lahingulaskemoonaga laskmisel on meditsiiniteenistuse kohalolek kohustuslik.
23. Igal laskmisel peab kohal olema esmaabiauto. Selle puudumisel võib kannatanut vedada muu sobiva ainult selleks otstarbeks määratud sõidukiga. Kui tulepositsiooni ja tulejuhtimispunkti vahemaa läbimiseks kulub kiireimal võimalikul viisil liikudes üle 15 min., peab tulepositsioonil ja tulejuhtimispunktis olema meditsiinipaun, kandraam ja vähemalt üks esmaabi väljaõppega isik.
24. Meditsiiniteenistuse organiseerimise eest laskmise läbiviimiseks vajalikud mahus vastutab laskmise läbiviija.
25. Iga suurtükiväe tuleüksuse (suurtükiväegrupi ja -patarei ning miinipildujapatarei rühma) tulepositsiooni alal peab viibima vähemalt arst ja esmaabiauto. Esmaabiautol peab olema raadiosaatja, mille sagedus määratakse laskekäsus.
26. Igal eraldi asetseval, kuid ühel samal laskmisel osaleva tuleüksuse (grupi, patarei ja rühma) tulepositsiooni alal peab olema vähemalt sanitar ja haavatu(te) evakuatsiooniks määratud sõiduk (selline, nagu 25. punktis kirjeldatud).
27. Kui miinipildujatest lastakse õppemiine, peab meditsiiniteenistuse ülem olema vähemalt meditsiinialase väljaõppega allohvitser.
28. Meditsiiniteenistuse üldine korraldus on sätestatud OTE-s "Polügoonidel ja laskeväljadel tegutsemise kord" (OTE 1.4).

II. MAA-ALASSE PUUTUVAD MÕISTED JA MÄÄRUSED

A. LASKMISTE TOIMUMISALA

29. **Laskmiste toimumisala** on kindlatele nõudmistele vastav ala, mille piirides lastakse ja paigaldatakse sihtmärke ning kuhu kõrvaliste isikute pääsu on võimalik piirata või vajaduse korral tõkestada.
30. Laskmised on lubatud ainult neil laskeväljadel ja polügoonidel, mis on kaitseministeeriumi valitsemisalas ning antud kaitsejõudude käsutusse laskmise läbiviimiseks, või mille kasutamiseks samal eesmärgil on Kaitsejõudude Peastaabil või väeosal (asutusel) maa valdaja kirjalik luba.
31. Laskevälja või polügooni ning laskmiste toimumisala, ohtliku ala, ohuala ja sihtmärkide ala skeemid on esitatud **LISAS 1**.

B. OHTLIK ALA

32. Informeerides meediakanalite kaudu elanikke, kohalikku omavalitsust ja muid ametivõime laskmise läbiviimisest, kuulutatakse laskmise

toimumisala kõrvalistele isikutele eluohtlikuks ning seda nimetatakse **OHTLIKUKS ALAKS**.

C. OHUALA

- 33.Laskmise toimumisala hõlmab eri laskmiste ohualasid. **OHUALA** on ala, kuhu laskmiste ajaks peab kõrvaliste isikute pääsu tõkestama ja keelama, kuna seal viibimine oleks neile eluohtlik.
- 34.Ohualal, kuid väljaspool sihtmärkide ala asuvas püsikindlustatud blindaažis võib isikkoosseis viibida erandjuhtudel, kui ohutustehnika eeskirjad ja laskmise eripära seda võimaldavad.
- 35.Laskmise ohuala on ala, mis hõlmab laskmisel osalevate tuleüksuste ohualasid (k.a. käsitulirelvade ohualad) või nende ohualasid laskmise teatud etappidel.

D. SIHTMÄRKIDE ALA

36. Sihtmärkide ala on ala, kuhu paigaldatud sihtmärke võib lasta käsiloleval laskmisel või selle teatud etappidel.
37. Sihtmärkide ala on üksikasjalikumalt kirjeldatud **LISADES 2, 3, 4 ja 5**.
38. Laskmise planeerimisel peab sihtmärkide ala määrama nii suureks kui võimalik.

E. LÄHIOHUALA

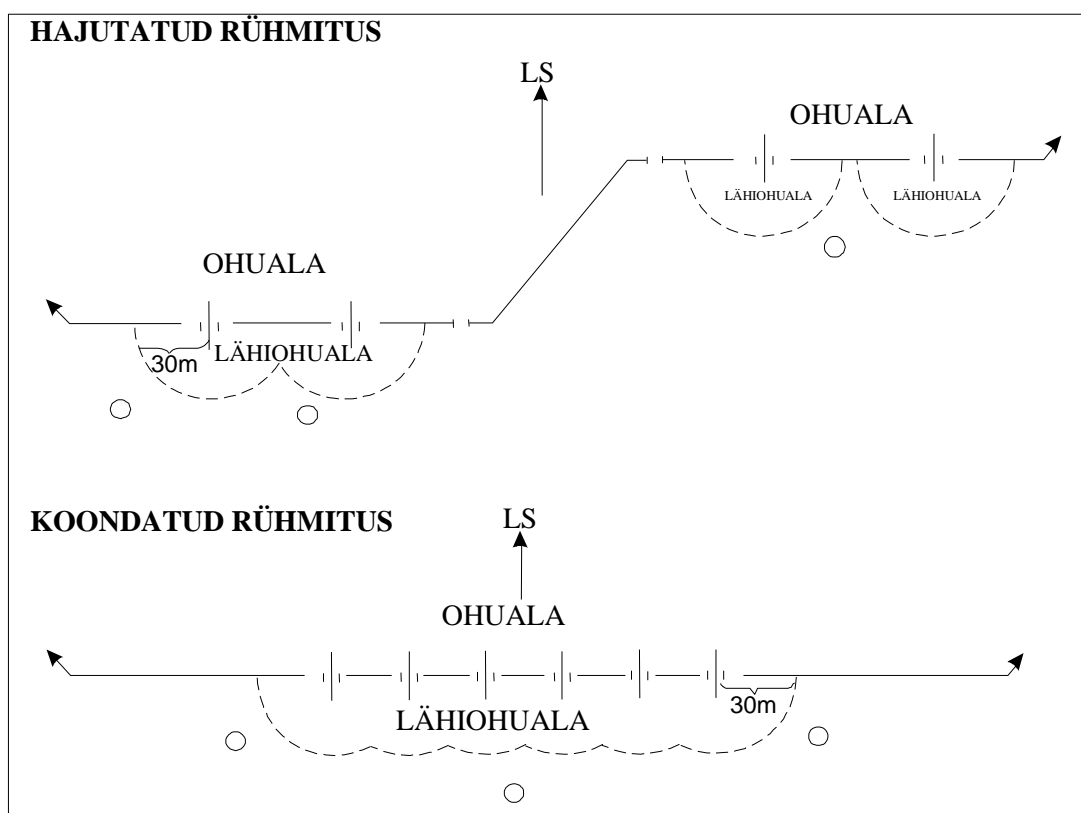
39. **Suurtüki (haubitsa) lähiohuala** on 30-meetrise raadiusega poolring, mille keskpunktis on üksiku suurtüki (haubitsa) sihik. Poolringi sirge serv on risti laskesuunaga, kuid sellest tagapool. Üksiku relva ja tuleüksuse relvade lähiohualad moodustavad tuleüksuse relvade koondlähiohuala.
40. **Miinipilduja lähiohuala** on 30-meetrise raadiusega poolring, mille keskpunktis on üksik relv. Poolringi sirge serv on risti laskesuunaga. Miinipildujate lähiohualad moodustavad rühma ja patarei relvade lähiohuala.
41. Tuleüksuse (patarei) lähiohuala skeemi vt. **JOONISELT 1**.

F. KONTROLI JA VALVETEENISTUSE ORGANISEERIMINE LASKMISTE TOIMUMISALAL

42. Laskmiste toimumisala tuleb laskmiste ajaks muust ümbrusest eristada nii, et kõrvalised isikud ei satuks tahtmatult ohualale. Laskmise ohutustehnika eest vastutaja (ohutustehnika ohvitser) käsib vahiteenistuse laskmise läbiviija korraldustes ja kirjalikus laskekäsu antud juhendite alusel. Kui laskeväljal või polügoonil on ühel ja samal ajal vähemalt kaks laskmist, käsib valve organiseerimise laskevälja või polügooni ohutuse eest vastutaja (laskevälja või polügooni ülem).
43. **Laskmiste ohtlikule alale** pääsu tõkestamiseks pannakse määratud kohtadele tunnimehed ja/või

laskevälja või polügooni kasutamise juhendis
ettenähtud hoiatussildid ja poomid.

JONIS 1

MÄRKUS: LS - laskesuund

44. **Laskmise ohualale** pääsu tõkestamiseks suletakse sinna viivad teed ja sõidetavad sihid püsi- või ajutiste poomidega. Poomi juurde pannakse kas tunnimees või hoiatussilt. Pääs ohualale peab olema tõkestatud hiljemalt üks tund enne laskmiste algust vastavalt OTE-le "Polügoonidel ja laskeväljadel tegutsemise kord" (OTE 1.4) ja/või laskevälja või polügooni kasutamise juhendile.

45. Tunnimeeste panek ning poomide ja hoiatussiltide paigaldamise kord on sätestatud OTE-s "Elanikkonna ja ametivõimude informeerimine laskmistest, käsigranaadi viskeharjutustest ja lõhketöödest" (OTE 1.3).

46. Tunnimehele peab andma **kirjaliku käsu, milles sisaldub vähemalt**

alljärgnev informatsioon:

- vahiposti asukoht,
- valveülesande täitmise ajalised piirid,
- ülesanne,
- tunnimehe alluvussuhe,
- sidepidamise viisid valveteenistuse eest vastutajaga, s.t. valvemeeskonna ülemaga.

Tunnimees peab ette kandma kõrgemate ülemate saabumisest laskmise toimumisalale.

Tunnimehe ettekanne peab sisaldama vähemalt järgmist informatsiooni:

- laskmist läbiviiv allüksus ja väeosa (õppeasutus),
- laskmise läbiviimise aeg,
- laskmise toimumisala ja ohuala (märgituna kiletatud kaardile või kaardi koopiale),
- liikumis- ja liiklemispiirangud, nende kehtivusajad ning laskmiste läbiviija või ohutustehnika ohvitseriga sidepidamise viisid.

47. Igal vahipostil, kuhu on pandud tunnimees, peab olema mobiiltelefon, raadio- või traatside laskmise ohutustehnika ohvitseriga ja valvemeeskonna ülemaga.

48. **Sihtmärkide alal ei tohi mingil tingimusel viibida isikkoosseisu ega teisi inimesi.** Selle nõude täitmist kontrollitakse

- laskmiseelset kontrollkäigul,
- laskmise ajal vaatluse teel,
- laskmisjärgse järelkontrolli käigus.

III. LASKMISTE OHUTUSTEHNILINE PERSONAL NING OHUTUSTEHNILINE JA TAKTIKALINE SIDEVÖRK

A. ÜLDNÕUDED

49. Igal laskmisel peab olema laskmise läbiviija, ohutustehnika ohvitser ja muu vajalik ohutustehniline personal. Ohutustehnilise personali arvuline koosseis sõltub laskmise liigist.

50. Laskmise läbiviimisega tegeleva ohutustehnilise personali koosseis on esitatud

TABELIS 1.

51. Igal laskeväljal või polügoonil, kus toimub vähemalt kaks eraldi laskmist ühel ajal, peab alati olema ohutustehnika ohvitser (**vt. PUNKT 4**).

52. Otsesihtimisega laskmisel võib laskmise läbiviija olla ka laskmise ohutustehnika ohvitser ning tulepositsiooni kontrollija.

53. **LISADES 8 JA 9** on alluvussuhete tabel ning kirjeldatud ohutustehnilise ja taktikalise sidevõrgu moodustamise kirjeldus.

54. **Ohutustehniline sidevõrk** on sidesüsteem, mida kasutab laskmise ohutustehniline personal ohutustehnilise informatsiooni edastamiseks.

55. **Taktikaline sidevõrk** on sidesüsteem, mida kasutavad laskmisel osalevad üksused lasketehnilise ja taktikalise informatsiooni edastamiseks.

56. Kui sidevahendeid pole piisaval hulgal, võib ohutustehnilise ja taktikalise sidevõrgu tagamiseks kasutada ka ühiseid sidevahendeid, kuid see eeldab mõlemale sidevõrgule eri kutsungeid ja sagedusi (skaneerimismeetod). Sel juhul on sidevõrgu kasutamise eesõigus ohutustehnilise sidevõrgu kasutajatel ja alles seejärel taktikalise sidevõrgu kasutajatel.

B. LASKMISE LÄBIVIIJA

57. Suurtükiväe laskmise läbiviijaks võib olla KJ
PS ülema käskkirjaga
kinnitatud ja vastava erialakursuse lõpetanud
ohvitser.

SUURTÜKIVÄE LASKMISTE OHUTUSTEHNILINE PERSONAL

LASKMINE KOORDINAATMEETODIL

Ohutustehniline personal	Suurtükiväeüksuse vajadus laskmisel osaleva ohutustehnilise personali järele			
	STV-grupp	STV-patarei	Miinipildujapatarei	Miinipildujarühm
Laskmise läbiviija	1	1	1	1
Laskmise ohutustehnika ohvitser	1	1*	1*	1*
Tulepositsiooni kontrollija	3	1	1	(1)
Tulejuhtimise kontrollija	1	1	1	1
Arvestaja kontrollija	4	1	1	1
Tulekontrollija	6/18	2/6	2/6	(1)

OTSESIHTIMISEGA JA LÄHIDISTANTSILE LASKMINE

Ohutustehniline personal	Suurtükiväeüksuse vajadus laskmisel osaleva ohutustehnilise personali järele			
	STV-grupp	STV-patarei	Miinipildujapatarei	Miinipildujarühm
Laskmiste läbiviija	1	1	1	1
Laskmiste ohutustehnika ohvitser	1*	1*	1*	1*
Tulepositsiooni kontrollija	3	1	1	1
Tulejuhtimise kontrollija	(1)	(1)	(1)	(1)
Arvestaja kontrollija	-	-	-	-
Tulekontrollija	6	2	2	1

Märkused

- 1* - laskmise läbiviija võib täita ohutustehnika ohvitseri ülesandeid;
- tulepositsiooni kontrollija võib täita tulekontrollija ülesandeid;
- / - kaldjoone taha märgitud number näitab võimalikku maksimaalset vajadust, s.t. kui tuleüksuse relvade vahe on suur, peab iga relva juures olema kontrollija.

58. **Laskmise läbiviija** vastutab selle eest, et laskmine viidaks läbi vastavalt ohutustehnika eeskirjades sätestatud nõuetele ning laskevälja või polügooni kasutamise juhendile. Tema jaotab ülesanded alluvatele.

Laskmise läbiviija peab laskmise planeerimisel välja selgitama piirangud, mille seab laskevälja või polügooni kasutamise juhend. Sellised piirangud on näiteks

- eravaldused,
- erisugused laske-, harjutus- ja keelualad,
- hooned ja rajatised,
- laskmiste ajal lahti hoitavad teed.

59. Laskmise läbiviija määrab iga laskmisetapi tarbeks

- **ohtliku ala,**
- tuleüksuste **tulepositsiooni alad** ja nende **lubatud piirid,**
- tulejuhtimispunktid,
- umbkaudsed **sihtmärkide alad.**

Laskmise läbiviija käsib ohtliku ala ja ohuala eristamise laskekäsus või hiljemalt ohutustehnilise personali instrueerimisel.

Kui laskeväljal või polügoonil viiakse läbi ühel ja samal ajal eri laskmisi, käsib laskevälja või polügooni ülem laskmiste läbiviijatele ohualade eristamise ülesanded ja ohutustehnilise sidepidamise kohustused.

C. OHUTUSTEHNIKA OHVITSER

60. Igale laskmisele peab olema määratud ohutustehnika eest vastutaja (ohutustehnika ohvitser), kes allub laskmise läbiviijale.

61. Laskmise ohutustehnika ohvitser peab olema kaitseväelane, kes täidab **OTE 2.1 PUNKTIDES 55-57** esitatud nõudeid.

62. Laskmise ohutustehnika ohvitser vastutab laskmise toimumisala muust ümbrusest eraldamise eest vastavalt laskevälja või polügooni ülema ja

laskmise läbiviija käskudele, laskevälja või polügooni kasutamise juhendile ning sellekohastele ohutustehnika eeskirjadele. Tema käsib valveülesanded valvemeeskonna ülemale vastavalt laskmise läbiviija korraldustele ja kirjalikule käsule. Laskmise ohutustehnika ohvitser vastutab laskmisel päästeteenistuse, sh. meditsiiniteenistuse ja tuletõrje organiseerimise eest vastavalt laskmise läbiviija kirjalikule laskekäsule.

63. Laskmise ohutustehnika ohvitser kontrollib enne laskmise algust, kas hoiatussildid on paigaldatud ja ohuteated edastatud vastavalt OTE 1.3 nõuetele ja laskevälja või polügooni kasutamise juhendile ning kannab kontrolli tulemustest ette laskmise läbiviijale.

64. Laskmise ohutustehnika ohvitser juhhib laskmise toimumisala eraldamist vastavalt laskmise läbiviija kirjalikule laskekäsule ja korraldustele. Ohutustehnika ohvitser juhhib valveteenistuse tegevust ja võtab valve maha, kui laskmine on lõppenud.

65. Laskmise ohutustehnika ohvitser koostab kirjaliku käsu ja juhendid tunnimeestele vastavalt **PUNKTILE 46** .

66. Laskmise ohutustehnika ohvitseril peavad olema kaardil iga laskmisetapi

- ohualad ja sihtmärkide alad,
- tulejuhtimispunktid,
- tulepositsioonid,
- mehitatud maastikupunktid,
- tunnimeeste asukohad.

Lisaks sellele peavad tal olema kirjalikult vormistatud

- tunnimeeste ülesanded ja tegevusajad,
- laskmise tuletegevuse taktikaliste etappide ajad,
- piirdepunktide loetelud,
- taktikalise sidesüsteemi skeem,
- ohutustehnilise sidesüsteemi skeem,
- OTE 1.3 alusel koostatud teade laskmise kohta.

67. Laskmise ohutustehnika ohvitser või laskmise läbiviija koostab laskmise eri etappide piirdepunktide nimekirjad. **Peale koostaja peab piirdepunktid üle kontrollima minimaalselt üks, vähemalt tulejuhtimise kontrollija õigustega isik.** Ohutustehnika ohvitser või laskmise läbiviija allkirjastab piirdepunktide nimekirja ja vastutab selle õigsuse eest.
68. Ohutustehnika ohvitser kontrollib iga päev enne laskmise algust, kas
- vahipostid, tunnimehed, hoiatussildid ja poomid on kästud kohtadel,
 - ohutustehniline ja meditsiiniteenistuse personal on kästud kohtadel,
 - tule- ja muud laskmisel osalevad üksused on kästud positsioonidel või kohtadel ja kas nende asukoht on teada.
69. Tulepositsiooni kontrollija või tema poolt määratud isik kannab ette eelmainitud kontrolli tulemused ohutustehnika ohvitserile. Näiteks: **"TORU (kutsung) VALMIS ALUSTAMA LASKMIST TULEPOSITSIOONIL 1!"**
70. Ohutustehnika ohvitser **teeb ka igapäevased ettekanded** laskmiste alustamisest, katkestamisest ja lõpetamisest.
71. Ohutustehnika ohvitser ajastab (vajadusel) laskmise alustamise eri sihtmärkide aladele laskmise läbiviija kästud viisil ning edastab vajalikud liikumis- ja liiklemisload vahipostidele.
72. Laskmise ohutustehnika ohvitser võtab vastu tulejuhtimise kontrollija ettekanded iga laskmisetapi lõppemise kohta, näiteks: **"LASKMISED TULEJUHTIMISPUNKTIST A LÕPPENUD!"**. Ettekande alusel ta veendub selles, et
- tuleüksuse relvad on tühjaks laetud ja
 - laskemoon on valve all.

D. TULEJUHTIMISE KONTROLLIJA

73. **Tulejuhtimise kontrollija** juhhib ohutustehnilist tegevust temale määratud

tulejuhtimispunktis laskmise ohutustehnika ohvitseri ja laskmise läbiviija käskude ja korralduste kohaselt. Ta vastutab selle eest, et

- tema kontrollitavad tulejuhtimisüksused ja üksikisikud on kästud kohtadel,
- personal ei ole laskmise ajal ohualal,
- sihtmärkide ala on vaatluse abil kontrollitud enne laskmise algust, laskmise ajal ja laskmise lõppedes,
- tema kontrollitavad poomid ja tunnimehed on kästud kohtadel.

74. Tulejuhtimise kontrollija juhib lahingutegevuse arengut, tuletegevuse ja sihtmärkide üksikasjalikku planeerimist, kontrollib tulejuhtimispunkti sihtmärkide ala ning ohuala jooniseid ja piirdepunkte.

75. Tulejuhtimise kontrollija allub ohutustehnika ohvitserile ja laskmise läbiviijale.

76. Tulejuhtimise kontrollija vastutab selle eest, et tema tulejuhtimispunkti alal tegutsevad tulejuhtimisüksused, jälgijad ja tuletõrjeüksused ei oleks laskmise ajal ohualal.

77. Tulejuhtimise kontrollija vastutab selle eest, et sihtmärkide ala kontrollitakse. Sihtmärkide ala peab kontrollima

- laskmiseelsel kontrollkäigul,
- laskmise ajal vaatluse teel,
- laskmisjärgsel kontrollkäigul.

78. Tulejuhtimise kontrollija, veendunud, et kõik **PUNKTIS 68** mainitud üksused on väljaspool ohuala ja ohuala on kontrollitud, kannab sellest ette ohutustehnika ohvitserile. **Tulejuhtimise kontrollija** kannab laskmise läbiviijale ette valmisolekust alustada laskmisi, kui ta on saanud loa ohutustehnika ohvitserilt. Näiteks: **"SILM (KUTSUNG) VALMIS ALUSTAMA LASKMIST TULEJUHTIMISPUNKTIST A 1!"**

79. Laskmise eri etappide lõppedes kannab **tulejuhtimise kontrollija** laskmiste lõpetamisest ette ohutustehnika ohvitserile. Näiteks: **"SILM LÕPETANUD LASKMISE TULEJUHTIMISPUNKTIST A1!"** Selle ettekande võib teha siis, kui

- relvade rauad on tühjaks laetud ja
- laskemoon on võetud valve alla.

80. **Tulejuhtimise kontrollija** määrab oma tulejuhtimispunktis piirdepunktid ja koostab kontrollskeemi (kaardi).

81. **Tulejuhtimise kontrollija** peab enne laskmise alustamist veenduma, kas

- personal on oma kohtadel nii, nagu näeb ette **PUNKT 68,**
- ühendus **tulejuhtimise kontrollija** ja tulepositsiooni **kontrollijaga** on korras,
- teenindav meditsiinipersonal ja tuletõrjeüksused on valmis tegutsema,
- tuleüksuste relvadel on piirajate asetus õige,
- ohutustehnika ohvitser on andnud loa laskmise alustamiseks.

82. **Tulejuhtimise kontrollija** annab vahetult enne laskmise algust tulejuhtimispunktis käsu "**LASKMINE ALGAB - KIIVRID PÄHE!**" ning teatab tulepositsiooni kontrollijale laskmiste algusest ja käsib laskemoonalt valve maha võtta, näiteks "**LASKMINE TULEJUHTIMISPUNKTIS ALGAB, VÕTTA MAHA LASKEMOONA VALVE!**"

83. **Tulejuhtimise kontrollija** peab kontrollima, kas tulejuht on sihtmärgi paigaldanud ja tulekäskluse edastanud nii, et ei tekiks ohtlikku viga, mille tõttu lähöksid tabamused sihtmärkide alast välja. Kui tulejuht on paigaldanud sihtmärgi, kannab tulejuhtimise **kontrollija** selle oma tulejuhtimise arvestuslauale vastavalt **edastatud** koordinaatidele.

84. Kui **tulejuhtimise kontrollija** on edastatud tulekäskluse järel veendunud, et sihtmärk on seespool piirdepunkte ja ohustavaid tegureid ei ole, teatab ta tulepositsiooni **kontrollijatele: "VÕIB TULISTADA!"**

85. **Tulejuhtimise kontrollija** peab kogu aeg jälgima tule tabavust. Kui tuli kaldub sihtmärgist kõrvale ebatavaliselt palju, juhib

tulejuhtimise kontrollija vea põhjuse selgitamist tulejuhtimispunktis vastavalt **LISAS 10** sisalduvale.

86. Kui tulejuhtimisüksus lõpetab tulejuhtimisülesande täitmise, millele järgneb relva piirajate ümberseadmine, teatab **tulejuhtimise kontrollija tulepositsiooni kontrollijale: "RELVAD KONTROLLIDA!"**. Kui **tulepositsiooni kontrollija** on kontrollinud relvad ja laskemoona kulu ja ette kandnud nõnda: **"RELVAD KONTROLLITUD, RAUAD TÜHJAD, LASKEMOONA KULU ... (lastud laskemoona kogus)!"**, käsib **tulejuhtimise kontrollija** tulejuhtimisüksusele näiteks nõnda: **"LASKMINE TULEJUHTIMISPUNKTIST 1 LÖPPENUD!"**.
87. Kui relva piirajaid muudetakse või laskmine tulepositsioonilt lõpeb, käsib **tulejuhtimise kontrollija tulepositsiooni kontrollijale: "VÕTTA LASKEMOON VALVE ALLA!"**. Saanud ettekande laskemoona valve alla võtmisest, käsib **tulejuhtimise kontrollija** näiteks nõnda: **"PIIRAJAD ASENDISSE 14!"**. Seejärel kannab **tulejuhtimise kontrollija tulepositsiooni kontrollijale ja laskmise ohutustehnika ohvitserile** ette laskmise lõpetamisest ja relva piirajate asetamisest järgmisse asendisse, näiteks nõnda: **"LASKMINE TULEJUHTIMISPUNKTIST 1 LÖPPENUD, PIIRAJAD ASENDIS 1 või 2!"**.
88. Laskmise ohutustehnilise sidevõrgu kasutamist vt. **LISAST 9**.
89. Enne kui antakse luba minna sihtmärkide ala kontrollima, peab **tulejuhtimise kontrollija** veenduma, et
- rauad on tühjad ja laskemoon valve all,
 - laskmine muudest tulejuhtimispunktidest kontrollijaid ei ohusta.
- 90. Tulejuhtimise kontrollija** peab teatama tulejuhtimisüksuse ümberpaiknemisest laskmise ohutustehnika ohvitserile ning jälgima, et ümberpaiknevad üksused peavad kinni kästud marsruudist ja ajakavast.

91. Tulejuhtimispunkti ümberpaiknemiseks peab tulejuhtimise kontrollija saama ohutustehnika ohvitserilt või laskmise läbiviijalt laskmise läbiviija koostatud kirjaliku käsu alusel välja antud loa.

92. Laskmise ajakava võib muuta vaid laskmise läbiviija loal. Ajakava muudatustest peab informeerima laskmise ohutustehnika ohvitseri.

E. TULEPOSITSIOONI KONTROLLIJA

93. **Tulepositsiooni kontrollija** kontrollib suurtükiväe- ja miinipilduja-allüksuste ja nende ülemate tegevust tulepositsioonil ohutustehnika ohvitseri ja tulejuhtimise kontrollija käskude ja juhenduste ning ohutustehnika eeskirjades sätestatud nõuete järgi.

94. Kui laskmisel osaleb ainult üks suurtükiväepatarei, miinipildujapatarei või miinipildujarühm (81 mm), võib tulepositsiooni kontrollija täita ka suurtükiväepatarei, miinipildujapatarei või miinipildujarühma (81 mm) ülema kontrollija kohuseid.

95. **Tulepositsiooni kontrollija** vastutab tulepositsioonide ettevalmistamise ja tulepositsioonidele asumise etapil selle eest, et

- tulepositsioonid asuksid laskmise läbiviija kästud alades,
- tuleüksuse relvade astmelisus ei ületaks **LISADES 12 VÕI 13** esitatud nõudmisi,
- tulepositsioonide koordinaatide ja eriti suundade arvestuse sulgemises ei oleks viga, mis ületaks **PUNKTIS 106** esitatud nõude,
- laskemoona saabudes pannakse kohe selle juurde valve.

96. **Tulepositsiooni kontrollija** peab enne laskmise algust veenduma, et

- relvastuse ja varustuse korrasolek on kontrollitud,

- laskemoon ja sellele vastavad tabelid on õiged,
- relvadele ja laskemoonale kästud piirangud on arvesse võetud,
- piirdepunktid ja sihtmärkide ala on õigesti kantud arvestuslauale ja ballistiline arvestus on tehtud piirdepunktidest lähtudes,
- arvestuslaud või arvesti on õigesti ette valmistatud,
- laskmise etapiga liituvad tulejuhtimispunktid on kantud arvestuslauale või arvestile,
- meditsiiniteenistuse personal on kohal ja sidepidamine meditsiiniteenistuse sõidukiga on korras,
- ohutustehniline ja taktikaline sidevõrk on korras,
- kästud vahipostid või poomid on kästud kohtadel.

97. **Tulepositsiooni kontrollija** käsib miinipildujaüksusele tõstenurga (elevatsiooninurga), millele peab piirajad asetama.

98. **Tulepositsiooni kontrollija** peab subordinatsiooni järgides kandma **valmisolekust** ette laskmise ohutustehnika ohvitserile ja **tulejuhtimise kontrollijale**.

99. Kui tuleüksus määrab piirajate väärtused, tuleb need üle kontrollida kahel teineteisest sõltumatul viisil.

100. **Tulepositsiooni kontrollija** peab veenduma, et suurtükiväe tuleüksuse või üksikute relvade ning miinipilduja tuleüksuse või üksikute miinipildujate piirajate väärtused on õiged.

101. **Tulepositsiooni kontrollija** jälgib laskmise ajal isikkoosseisu tegevust tulepositsioonil.

Tulepositsiooni **kontrollija** jälgib eriti hoolikalt, kas

- tulistatakse tulekäsus määratud laskemoonaga ja sellele vastavate lasketabelite alusel;
- laskeparameetrid ja kontrollparandused määratakse tulekontrollija ettekannete alusel õigesti.

- Laskeandmete ettevalmistamise või arvestaja kontrollija koolitaja vastutab eelmistes punktides mainitud andmete õigsuse eest.
102. Kui **tulejuhtimise kontrollija** küsib sihtmärgi koordinaate, teatab tulepositsiooni **kontrollija** need koordinaadid, mis on märgitud arvestuslauale või on arvestil, näiteks nõnda:
"SIHTMÄRGI KOORDINAADID ARVESTUSLAUALT (ARVESTILT) ON...!"
103. Pärast laskmist **tulepositsiooni kontrollija**
- võtab vastu tulekontrollijate ettekanded relvade tühjaks laadimisest ja laskemoona valve alla võtmisest,
 - kirjutab üles laskemoona kulu ja ettekanded võimalikest ebastandardsetest laengutest,
 - käsib ohutustehnilisel personalil üle kontrollida ohutust tagavad abinõud.
104. Laskmise lõppedes ning üleminekul kuivtreeningu etappi peab **tulepositsiooni kontrollija** tulekontrollijate ettekannete põhjal veenduma, et
- relvad on tühjad,
 - laskemoon on võetud valve alla,
 - laskemoon on viidud relvade juurest laskemoonakaevikutesse.
105. Tule ebatavaliselt suure sihtmärgist kõrvalekalde korral juhib **tulepositsiooni kontrollija** tuleüksuses tehtud vigade uurimist ja koostab nendest kirjaliku ettekande. See, mida peab vea korral välja selgitama, on esitatud **LISAS 10**.
106. Tulepatarei tulepositsiooni luure ja ettevalmistamise etapil ning tulepositsioonile asudes jaguneb patarei personali vastutus alljärgnevalt.
- Tulepositsiooni kontrollija** vastutab selle eest, et
- suurtükiväegrupp on seespool kästud piire,
 - tulepatareide mõõtepunktide (suurtükkide) koordinaatide maksimaalne viga ei ületa +/- 30 m,

- relvade astmelisus ei ületa **LISAS 12** esitatud nõudeid,
- tulepatarei põhisuunad ja sektorid on õiged ning suurtükkide põhisuunad on kontrollitud suurtükiväe bussooliga,
- tulepatarei arvestuslaud või arvesti on seatud töökorda õigete lähteandmetega,
- relvameeskonna ülemad ja sihturid oskavad kasutada suurtüki sihiku piirajaid,
- tulepatarei laskemoon on kästud liiki ning laskemoona tüüp ja sellele vastavad lasketabelid on kasutusel (vt. **LISA 14**),
- suurtükid on kontrollitud vastavalt **LISAS 15** esitatud nõuetele,
- relvade piiraja väärtused on arvestuslaual või arvestil õiged,
- tulepatarei tulerühmade suurtükiväe bussoolid on õigesti suunatud ning suunad kinnitatud õigetes punktidesse,
- suurtükkide tulepositsioonid on õigesti ette valmistatud,
- tulepatarei laskesektor on puhastatud vastavalt minimaalsele laskmises vajalikule tõstenurgale,
- patarei tegutseb vastavalt ohutustehnika nõuetele ja personal on kästud kohtadel,
- patarei laseb vastavalt käsule ja laskeeeskirjadele,
- laskemoona ja meteoroloogilised parandused on arvesse võetud,
- patarei laskeandmed on tulerühmadele ja suurtükkidele õigesti määratud ja edastatud,
- tuleülesanne täidetakse kästud laskemoonaga ja laskemoona kogusega,
- lähiohualal on vaid hädavajalik personal ning suurtükkide ees ei ole personali ega varustust,
- esimene lask uuelt tulepositsioonilt tulistatakse alati pika nööri abil.

107. Tulepositsiooni kontrollija määrab ise relvade piirajate väärtused ning edastab andmed tulekontrollijatele.

F. SUURTÜKIVÄE TULEKONTROLLIJAD

108. Tulekontrollijad vastutavad oma tulerühma relvade osas selle eest,

et

- tulerühma suurtükkide tulepositsioonid vastaksid laskmisele esitatud nõuetele,
- suurtüki tulepositsioonil on laskemoon õigesti sorteeritud ja valvatud,
- suurtükkide meeskonnad oskavad täita oma ohutustehnilisi ülesandeid,
- meeskonna telgid ja sõidukid ei ole lähiohualal,
- relva sihiku piirajad on asetatud suurtükkidele õigesti ning piirajate väärtused on märgitud relva ülemate tulepositsiooni protokollis,
- laskemoon on valve all, kuni see toimetatakse relvade juurde,
- relvade juurde toimetatud laskemoon on kästus tüüpi ja on töökorras,
- relvade meeskonnad oskavad laskemoona käsitseda,
- laengute temperatuur on mõõdetud õigesti,
- patareiülema (patarei ülema abi) kontrollija on saanud kogu vajaliku teabe laskemoonast.

Kui eespool mainitud personal ei ole positsioonile rühmitumise ajal kohal, peab tulepositsiooni abi kontrollija käskima ülesanded nõnda, et ohutustehnilised toimingud on tehtud enne laskmise alustamist.

G. TULEKONTROLLIJAD

109. **Tulekontrollijad** vastutavad oma relva osas selle eest, et

- relvade raudade suudmekatted on kästud kohtadel,
- relvade tulepositsioonid vastavad nõuetele ja relvade asetus tulepositsioonil vastab nende ehitusele ja relva tüübi eeskirjadele,
- ohutuse tagamiseks tulistatakse ettenähtud laskemoonaga ning esimene lask tehakse alati pika nööri abil; kõik lähiohualal viibijad on varjunud kaitseobjektide taha,
- esimest suunamist kontrollitakse piirajate asetamise järel käsibussooliga,
- relva raua taga ei ole kedagi,
- relva ülem kontrollib suunamist, lugedes näidud sihiku näidikutelt,
- laadimine ja lisalaengute asetamine sooritatakse õigesti,
- rauda kontrollitakse iga lasu järel,
- järgmine lask laetakse alles siis, kui raud on liikunud lõpuni ette,
- relva liikumist jälgitakse ja tulistamine peatatakse, kui relv käitub ebanormaalselt,
- laskemoona käsitletakse vastavalt kehtivatele nõuetele ja määrustele.

Tulekontrollija tegutseb vastava käsu korral patarei ohvitseri kontrollija asendajana.

110. Tulepositsiooni tulekontrollijad (relva kontrollijad) peavad

- ennetama ohtlike vigade teket tuletegevuse ajal,
- kontrollima tulekäskluste edastamist ning eriti laskeandmeid,
- jälgima relva raua ja kilbi asendit tõusunurga ja külgsuuna suhtes.

111. Tuleüksuse ohutustehniline personal peab jälgima lasu häält, suudme leeki ja suitsupilvi ning suutma avastada nende põhjal ebanormaalsed lasud, mida võivad põhjustada näiteks juhtrõnga purunemine, mürsu purunemine rauas ja püssirohu vaegpõlemine. Sellise relva tuli katkestatakse.

Kui ei suudeta kindlaks teha, milline relv tegi vaeglasu, peatatakse kõikide relvade tuli. Juhtunust peab kohe ette kandma tulepositsiooni kontrollija vahendusel tulejuhtimise kontrollijale. Ohutustehniline personal peab enne laskmise jätkumist hoolikalt üle kontrollima relvade rauad, suudmepidurid ja laskemoona.

H. MIINIPILDUJARÜHMA (81 MM) TULEKONTROLLIJA

112. Miinipildujarühma tulekontrollija vastutab kõigi ohutustehnika eeskirjade järgimise ja täitmise eest rühmas. Ta käsib alluvatele ohutustehnilised ülesanded rühmas, õpetab ohutustehnika eeskirju ja kontrollib nende täitmist relvameeskonnas.

Miinipildujarühma, erinevate tuleüksuste või üksiku relva (miinipilduja) kontrollija saab juhendid laskmise läbiviijalt, laskmise ohutustehnika ohvitserilt või tulejuhtimise kontrollijalt.

113. Tulepositsiooni ettevalmistamise ja positsioonile asumise etapil vastutab tulepositsiooni kontrollija selle eest, et

- tulepositsioon asuks kästud ala piirides,
- mõõtepunkti (miinipilduja) koordinaatide viga ei ületaks +/- 30 m,
- relvade astmelisus ei ületaks **LISAS 13** esitatud suurusi,
- relvade korrasolekut kontrollitakse vastavalt **LISAS 15** esitatud nõuetele,
- relvade positsioonid vastavad juhendites ja määrustes sätestatud nõuetele ning laskesektoris ei ole takistusi,
- tulepositsiooni kontrollija kontrollib põhisuunda ja lehvikut käsibussooliga ning suurtükiväe bussooli suunda, kui see on antud suurtükiväe bussooliga, samuti kontrollib laskemoona hulka ja korrasolekut vastavalt **LISAS 14** esitatud nõuetele,

- paneb saabunud laskemoona kohe valve alla.
114. Enne laskmise alustamist peab tulepositsiooni kontrollija kontrollima, kas
- käsiloleva laskmise mõõtepunkt, piirdepunktid, tulejuhtimispunktid ja muud mehitatud maastikupunktid ning ohuala on arvestuslaual õigesti märgitud,
 - piirajate väärtused on määratud ja kantud arvestuslauale vastavalt **LISAS 16** esitatud nõuetele,
 - miinipildujate piirajad on asetatud õigesti (maksimaalne lubatud laskesektor on +/- 5 - 00),
 - väikseim ja suurim lubatud külgsuund ning suurim lubatud laeng on märgitud tuleüksuse ülema ja miinipilduja meeskonna ülemate tulekäskluste protokollis,
 - laengute ühendused ja neile vastavad tabelid on õiged,
 - relvadele ja laskemoonale kehtestatud piirangud on võetud arvesse,
 - tuleüksuse kontrollija kontrolli all oleva personali liikmed on kästud kohtadel,
 - piirajad on korras ja tuleüksuse ülem, miinipilduja meeskonna ülemad ja sihturid oskavad neid käsitseda.
- Eraldi asuva tule- ja miinipildujarühma tulepositsiooni kontrollija vastutab ka selle eest, et
- ohutustehniline sidevõrk on korras,
 - tulepositsiooni lähiohutsooni tunnimehed ja poomid on õiges kohas ja tunnimeestele on antud kirjalik käsk,
 - tulepositsiooni mõõtmise vead parandataks,
 - meditsiiniteenistuse personal on kohal.
115. Tulepositsiooni kontrollija täidab oma ettekande, kui ta on sooritanud **PUNKTIDES 113 ja 114** nimetatud toimingud. Näidis tulepositsiooni kontrollija kirjalikust ettekandest on **LISAS 17**. Eraldi asuva tuleüksuse ja miinipildujarühma tulepositsiooni kontrollija peab ette kandma ohutustehnilise tegevuse sooritamisest

ohutustehnika ohvitserile või tulejuhtimise kontrollijale.

116. Laskmise ajal peab tulekontrollija eriti hoolikalt jälgima, kas

- relvade raudade suudmekatted eemaldatakse õigel ajal,
- relvade lähiohualal viibib vaid hädavajalik personal,
- käsklused antakse ja dubleeritakse õigesti,
- relvade ülemad jälgivad ja kontrollivad sihturite ja laadurite tegevust,
- miinipildujad ei tulista väljapoole ettenähtud sektorit,
- tulistatakse ettenähtud laskemoona, õige laengu ja õige kogusega,
- ei tehta topeltlaadimist,
- keegi ei ole lasu hetkel relva raua ees,
- laskmine katkestatakse, kui relv või laskemoon toimib eba-normaalselt,
- laskemoona käsitletakse vastavalt **LISAS 14** esitatud nõuetele.

117. Eraldi asuva tuleüksuse või miinipildujarühma tulepositsiooni kontrollija peab veel kontrollima, kas

- sihtmärgid on sihtmärkide alas,
- laskeandmed ja parandused määratakse õigesti.

Kui tulejuhtimise kontrollija küsib sihtmärgi koordinaate, teatab tulepositsiooni kontrollija arvestuslauale märgitud koordinaadid. Ettekande näidis: "**SIHTMÄRGI KOORDINAADID ARVESTUS-LAUALT ON ..!**"

118. Pimedas laskmise ajal peab kinnituspunkti valgustama nii, et see on nähtav vaid oma relva sihikus. Piirdevaiadele peab paigaldama punase valgusega valgustid, mille valgus on nähtav relva ülema suunas. Eri värvuste suhtes kehtib kokkulepe, mis välistab teisitimõistmise.

119. Tulekontrollija peab laskmise järel ette kandma tulepositsiooni kontrollijale (eraldi asuva tuleüksuse korral ohutustehnika ohvitserile või tulejuhtimise kontrollijale),

- kas relvad on tühjad,

- kui palju on kulutatud laskemoona,
- kas laskemoon on valve alla võetud.

120. Kui tulejuhtimise kontrollija käsib "**VÕTTA LASKEMOON VALVE ALLA!**", käsib tulepositsiooni kontrollija (eraldi asuva tuleüksuse kontrollija) laskemoona juurde tunnimehed. Nemad vastutavad selle eest, et miinipildujaid ei laetaks. Relvade juures olevat laskemoona ei pea viima laskemoonakaevikusse, kui seda eraldi ei kästa.

Kui laskemoon on valve alla võetud, kannab tulekontrollija tulepositsiooni kontrollijale ette näiteks nõnda: "**LASKEMOONA TUNNIMEES KOHALE PANDUD!**"

121. Tulepositsiooni kontrollija peab kuivtreeningu etappi siirdudes veenduma, kas laskemoon on kogutud relvade juurest laskemoonakaevikusse.

122. Tulekontrollija peab jälgima laskemoona ja relvade tööd avastamaks sellised ebanormaalsed nähtused, nagu saba purunemine, laengu vaegpõlemine või miinipilduja kukkumise oht. Vajadusel peatatakse laskmine. Toimunust peab kohe ette kandma tulepositsiooni kontrollija kaudu tulejuhtimise kontrollijale (eraldi asuva tuleüksuse korral otse tulejuhtimise kontrollijale).

Ettekande näidis: "**VARJUDA, SABA PURUNEMINE!**"

Tõrkega miini võib eemaldada ainult tulepositsiooni kontrollija või tulejuhtimise kontrollija käsul.

123. Tulekontrollija juhib tulepositsioonil tekkinud vea ja relva kahjustuse uurimist, annab sellekohaseid juhendeid tulepositsiooni kontrollijatele. Eraldi asetsevas tuleüksuses juhib tulekontrollija uurimist laskmise läbiviija käskude järgi. Viga uuritakse **LISAS 10** kirjeldatud viisil. Vigastuse või tõrke korral peab tegutsema vastavalt relva käsitsemise eeskirjadele.

I. ARVESTAJA VÕI ARVESTI KONTROLLIJA

124. Arvestaja või arvesti kontrollija on saanud oma ülesande täitmiseks erikoolitust. Ta tegutseb eraldi asuva tuleüksuse või miinipildujarühma tulepositsiooni kontrollija abilisena. Arvestuse kontrollija kontrollib arvestuslaual tehtud arvestused, tehes samad arvutused eraldi põhiarvestajast.

125. **Arvestaja või arvesti kontrollija** vastutab selle eest, et

- laskemoona ja meteoroloogilised parandused on kantud arvestuslauale või arvestile,
- tulepatarei laskeandmed on õigesti määratud ning tulerühmadele ja relvameeskondadele edastatud,
- tuleülesanne täidetakse õigel ajal ning ettenähtud laskemoona õige kogusega.

126. Arvestaja või arvesti kontrollija peab enne laskmise alustamist olema veendunud, et

- arvestuslauale kantud arvestused on kontrollitud,
- piirajate väärtused on arvestuslauale kantud õigesti,
- sihtmärkide alad, ohualad ja tulejuhtimispunktid on kantud laskeandmete arvestuslauale õigesti.

127. Laskmise ajal peab arvestaja kontrollija hoolikalt jälgima, et

- tulistatavad sihtmärgid asuvad sihtmärkide alas,
- laskeandmed ja kontrollparandused viiakse sisse õigesti.

Kui arvestaja kontrollija avastab ohtliku vea, käsib ta kohe "**SEIS!**". Kui laskeandmed erinevad arvestaja kontrollija andmetest rohkem kui +/- 20 tuhandikku külgsuunas või +/- 60 m laskeauguses, käsib ta: "**KONTROLLIDA!**". Tuletegevust võib seejärel jätkata vaid tuleüksuse kontrollija loal.

IV. MÕÕDISTUSED

128. Tulejuhtimispunktid peab rajama ning vajadusel muud laskmisel kasutatavad maastikukohad määrdistama nii täpselt, et need ei jääks ohualasse.
129. Tulepositsiooni ja tulejuhtimispunkti määrdistuste viga võib olla tuleüksusel maksimaalselt koordinaatides **+/- 30 m** ja suunas **+/- 5** tuhandikku. Tulepositsiooni ja tulejuhtimispunkti määrdistab tulepositsiooni ettevalmistus-grupp. Tulejuhtimisgrupp teostab tulejuhtimispositsiooni määrdistused ainult harjutamise eesmärgil.
130. Miinipildujatest laskmiste korral peab suuna täpsus olema vähemalt **+/- 10** tuhandikku, kui laskekaugus on alla **2000m**.
131. Eraldi asetseva tuleüksuse ja miinipildujarühma tulepositsioonide koordinaate peab määrdma kaks korda.
132. Kui määrdistuste viga on **PUNKTIDES 106, 113 JA 114** esitatust suurem, kontrollib tulepositsiooni kontrollija määrdistusandmed üle enne laskmiste algust. Tulepositsiooni kontrollija lülitab laskmistest välja tuleüksused, kes ei täida eelpool esitatud nõudeid.
133. Määrdistamise tulemused peab alati teatama kirjalikult. Nende õigsuse eest vastutavad määrdistuse tulemused esitanud ülem ja tema koolitaja.

V. OTSESIHTIMISEGA LASKMISED SUURTÜKKIDEST

A. JUHTKOND JA OHUTUSTEHNILINE PERSONAL OTSESIHTIMISEGA LASKMISEL

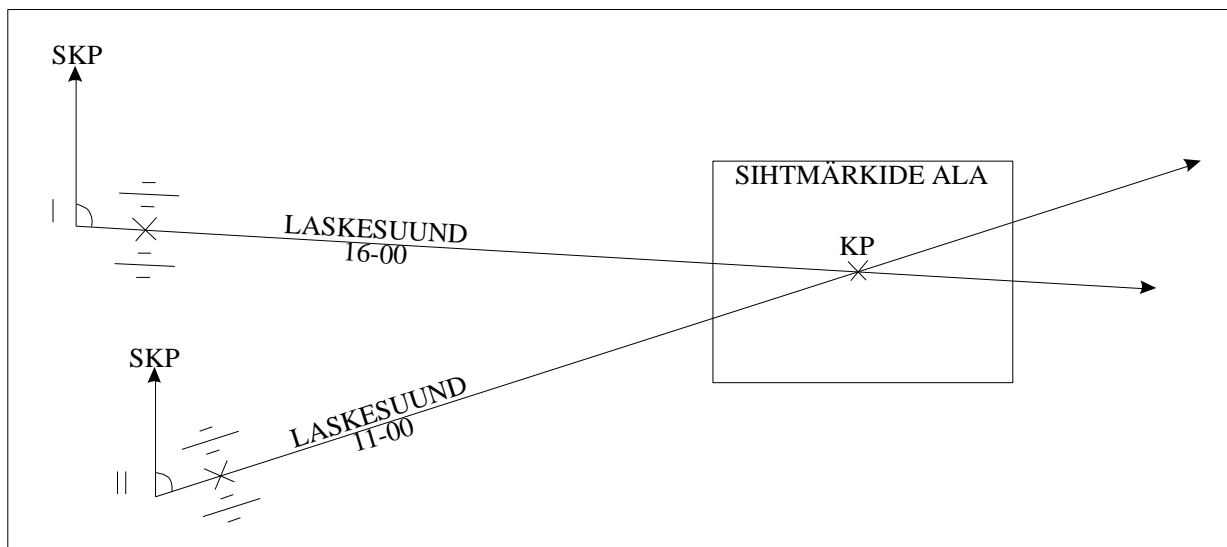
134. Otsesihtimisega laskmise ohutustehnilise personali koosseisu kuuluvad
- tuleüksuse ohutustehniline personal,
 - meditsiiniteenistuse personal,
 - valvemeeskond ja

- tuletõrjemeeskond.
135. Otsesihtimisega laskmisel võib laskmise läbiviija täita ka tulepositsiooni kontrollija ülesandeid.
- Otsesihtimisega laskmisel peab olema peale tulepositsiooni kontrollija mõlemas tulerühmas ka tulekontrollija. Tulepositsiooni kontrollija võib vajadusel tegutseda ka tulekontrollijana.
- Liikuva sihtmärgi laskmisel peab igal suurtükil olema vähemalt tulekontrollija õigusi omav ohutustehnilise personali liige. Spetsiaalset tulekontrollijat ei ole sel juhul tarvis.
- Muust tuleüksusest eraldi tegutsevas suurtükimeeskonnas peab alati olema vähemalt tulekontrollija.

VI. SIHTMÄRGI JA OHUALA MÄÄRAMINE OTSESIHTIMISEGA **LASKMISEL**

136. Sihtmärgi ala ja ohuala määramise näidist vt. **LISAST 4.**
137. Lahinglaskemoonaga tulistades peab minimaalne sihtmärkide kaugus tulepositsioonist olema järgmine:
- 75 - 105 mm suurtükid minimaalselt 400m,
 - 122 - 130 mm suurtükid minimaalselt 600m,
 - 150 - 155 mm suurtükid minimaalselt 800m.
- Imiteeriva laskemoonaga lastes peab sihtmärkide minimaalne kaugus tulepositsioonist olema kõigi kaliibrите korral 200m.
138. Otsesihtimisega laskmisel käsitatakse laskesuunana patarei, tulerühma (koondrühmitus), tulerühma (hajutatud rühmitus) mõõtepunkti või relva ja sihtmärgi ala keskpunkti vahelist põhisuunda (vt. **JOONIS 2**).
139. Otsesihtimisega laskmisel peab laskesuunad ja sektorid andma laskekäsus. Suurtüki laskesektor võib olla maks. +/- 5-00 tuhandikku laskesuunast.
- Suurtükidevaheline suurim lubatud astmelisus laskesuunas on esitatud **LISAS 12.**

JOONIS 2

MÄRKUS: SKP - suuna kinnituspunkt

VII. OHUTUSTEHNILISE PERSONALI ÜLESANDED OTSESIHTIMISEGA LASKMISEL

140. Otsesihtimisega laskmise läbiviija ülesanded on kirjas 3. peatükis "Laskmiste ohutustehniline personal ning ohutustehniline ja taktikaline sidevõrk".

Tulepositsiooni kontrollija vastutab kõigi ohutusnõuete täitmise eest patareis ning selle eest, et

- otsesihtimisega laskmise ettevalmistused viiakse läbi vastavalt kehtivatele ohutustehnika eeskirjadele ning laskmiste läbiviija käskudele ja korraldustele,
- kasutatav laskesektor on kätte näidatud relva meeskondadele ja sektorid puhastatud,
- ohutustehniline sidevõrk on korras,
- laskmise läbiviija kästud tulepositsiooni tunnimehed ja poomid on kästud kohtadel,
- otsesihtimisega laskmise tabelid ja sihiku astmelisus vastavad laskemoonale,

- suurtükkide tulepositsioonid vastavad otsesihtimisega laskmisele esitatud nõuetele,
 - näitab laskesektori ja käsib sektori puhastuse suurtüki meeskonna ülematele.
141. Otsesihtimisega laskmisel peab tulekontrollija ennetama ohtlike vigade tekke laskmise ajal. Ta peab
- jälgima, et suurtükk ei tulistaks oma sektorist välja,
 - jälgima, et käsud edastataks täpselt,
 - jälgima suurtükkide suunamist külg- ja eriti tõstenurga suhtes.

VIII. SIHTMÄRKIDE ALA JA OHUALA MÄÄRAMINE JA RELVADE ASTMELISUSE MÄÄRAMINE

A. SIHTMÄRKIDE ALA JA OHUALA MÄÄRAMINE SUURTÜKIVÄELE

142. Sihtmärkide ala ja ohualad määratakse järgmiste ohuala mõõdikutega (möötkava 1:20 000):
- ohuala mõõdikud M 81, 75-105 mm, 122-130 mm ja 150-155 mm suurtükkidele koordinaatmeetodiga laskmisel,
 - mõõdik M 72 otsesihtimisega laskmisel. Spetsiaalsütikutega laskmiseks määratakse ohuala samamoodi nagu lööksütikutega tulistamiseks.
143. Ohuala, sihtmärkide ala ja piirdepunktide määramist vt. **LISAST 2**.
144. Tulepositsioonide ala käsitatakse alana, kuhu üksus peab rühmituma. Tulepositsioonide piirid määratakse koordinaatidega. Tulepositsioonide ala suuruse peab määrama nii, et ohuala määramise alused ei muutuks üksuse rühmituse muutudes. Ohuala joonestatakse piki tulepositsiooni servi T1 ja T2 (vasak, parem).

145. Mitme tuleüksuse laskmise ohuala ja sihtmärkide ala näidist vaata **LISAST 5**.

B. SIHTMÄRKIDE ALA JA OHUALA MÄÄRAMINE MIINIPILDUJATELE

146. Miinipildujate sihtmärkide ala ja ohuala määramist vt. **LISAST 3**.

C. TULEAVAMINE JA SIHTMÄRGI VALIK

147. Tulejuhtimise kontrollija peab uuel tulepositsioonilt esimese tuleülesande täitmisel valima sisselaskmiseks sihtmärgi nii, et võimalik viga avastataks juba topograafilise ettevalmistuse ajal. Sel juhul peab vaatluskaugus sisselaskmissihtmärgini olema nii suur, et sajatuhandikulise küljesuunalise vea korral kalduksid tabamused lähimast mehitatud maastikukohast vähemalt 300 m kõrvale. Sihtmärkide asukoha valimisel peab eeltoodut võtma arvesse eraldi iga tuleüksuse jaoks. Sisselaskmissihtmärgi valimist vt. **LISAST 18**.

148. Esimeseks tuleülesandeks uuel tulepositsioonilt (või põhisuuna vahetamise järel) peab tulejuhtimise kontrollija valima sihtmärgi asukoha, lastes miinipildujatest alljärgnevalt:

- kui laskekaugus on maksimaalselt 5000 m, peab sisselaskmis- sihtmärk olema ohuala servast mõõdetuna minimaalselt **400 m** kaugusel lähimast mehitatud maastikukohast,
- kui laskekaugus on üle 5000 m, peab sisselaskmissihtmärk olema ohuala servast mõõdetuna vähemalt **600 m** kaugusel lähimast mehitatud maastikukohast,
- otsesihtimisega laskmisel peab olema sisselaskmissihtmärk ohuala servast mõõdetuna vähemalt **400 m** kaugusel lähimast mehitatud maastikukohast.

D. ASTMELISUSE MÄÄRAMINE

149. Suurtükkide ja miinipildujate laskesektor võib olla maksimaalselt +/- 500 tuhandikku.

150. Suurtükkide suurim **lubatud astmelisus** on esitatud **LISAS 12**.

151. Kõrvuti asetsevate miinipildujate vahe peab olema minimaalselt 20 m otse risti põhisuunaga.

152. Põhisuund määratakse tulepositsiooni jada keskkohast nii, et sihtmärkide ala(de)le on võimalik lasta +/- 5-00 tuhandikku laskesektoris.

Miinipildujate suurim **lubatud astmelisus** põhisuunas tulepositsiooni alal on esitatud **LISAS 13**.

E. OHUALA MÄÄRAMINE ERIJUHTUDEL

153. Suurtükiväe inspektori loal võib lasta üle üksuste, liiklusega teede ja eravalduste. Laskmise alguses peab veenduma tulistatava lahingumoonas korrasolekus.

154. Kui lastakse üle eelmainitud objektide,

- peab laskma väikeste tõstenurkadega,
- **peab kasutama jäiku lööksütikuid,**
- peavad objektid olema 122 - 155 mm välisuurtükkide korral vähemalt 3 km ja 105 mm suurtükkide korral 2,5 km alumisest sihtmärkide ala piirdepunktidest tulepositsiooni suunas,
- peavad objektid olema laskesektoris tulepositsioonist eespool,
 - kaugusel, mis ületab algkiiruse meetrites kaks korda ja
 - minimaalne lubatud kaugus tulepositsioonist on 800m;
- trajektoori all olevatel objektidel asuvatele üksustele peab teatama üle nende laskmistest. Ohuala määramine üle üksuste laskmisel on esitatud **JOONISEL 3**.

155. Tulejuhtimispunktis võib kanda ohuala möödikule 10-sekundilisele lennuajale vastavale kaugusele piirdepunktist, kui

- sihtmärk on sisse lastud,
- on lastud kõikidest laskmisel osalevatest relvadest (suurtükkidest),
- tulistatakse väikese tõstenurgaga löök- või spetsiaalsütikutega alla 12 km kaugusele,
- langemisnurk on vähemalt 20°.

156. Piirdepunktide ja sihtmärkide ala võib määrata järgmiselt:

- määratakse piirdepunktid 10-sekundilisele lennuajale vastavale kaugusele tulejuhtimispunktist või mehitatud maastikukohast,
- **sisselaskmissihtmärk valitakse ja paigutatakse** nii, et see täidab ohuala möödikul olevale laskekaugusele vastava lennuaja nõuded,
- kui avatuli on tabanud sihtmärki, võib laskmist jätkata samale sihtmärkide alale sihiku piiraja väärtusi muutmata ja valida uue sihtmärgi tulejuhtimispunktile või mehitatud maastikukohale lähemalt.

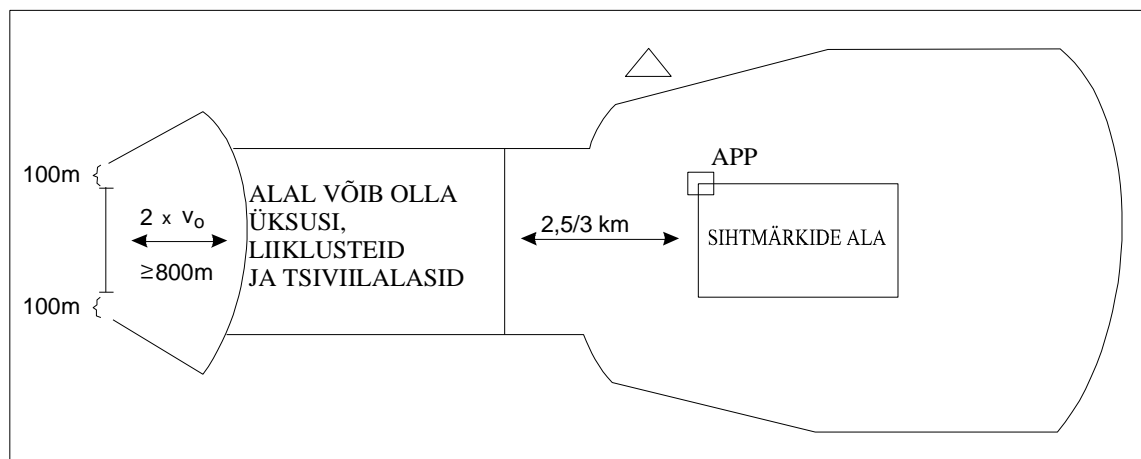
Sellist meetodit võib kasutada alles siis, kui

- **PUNKTIS 122** esitatud nõuded on täidetud,
- sihtmärk on sisse lastud,
- on lastud kõikidest laskmisel osalevatest relvadest (suurtükkidest),
- lastakse väikese tõstenurgaga löök- või spetsiaalsütikutega alla 12 km kaugusele,
- langemisnurk on vähemalt 20°.

157. Valgustusmürskudega laskmise ohuala määratakse samamoodi kui lööksütikutega laskmiseks. Süttimispunkt, millele määratakse valgustusmürskudega laskva suurtüki laskeandmed, võib olla maksimaalselt 200 m lahingumürskude sihtmärkide alast väljas.

JONIS 3

OHUALA MÄÄRAMINE ÜLE ÜKSUSTE LASKMISEL

MÄRKUS: v_0 - mürsu lennu algkiirus
APP - alumine piirdepunkt

LISA 1

**LASKMISTE TOIMUMISALA, HARJUTUSALA, OHUALA,
OHTLIKU ALA JA SIHTMÄRKIDE ALA SKEEM**

LISA 2

**SUURTÜKIVÄE LASKMISTE PIIRDEPUNKTIDE, SIHTMÄRKIDE
ALA JA OHUALA MÄÄRAMINE****A. PIIRDEPUNKTID** (näidis)

1. Valitakse ohuala mõõdik vastavalt kaliibrile (75-105 mm, 122-130 mm, 150-155 mm).
2. Määratakse lennuaeg ja pihtamisnurk planeeritud sihtmärgi alumisele servale. Valitakse ohuala mõõdikult joon, mis vastab antud andmetele (lennuaeg, langemisnurk, sütiku tüüp).
3. Ohuala mõõdik asetatakse kaardile nii, et tulejuhtimispunkt jääb mõõdiku suurimat lennuaega ja pihtamisnurka arvestades vastavast kaarest väljapoole ja mõõdiku keskjoon tuleb tulepositsiooni serva T_2 kaudu (tulejuhtimispunktile vastaspoolne tulepositsiooni serv). Mõõdiku piirdepunkt määrab võimaliku piirdepunkti VPP, mis on ühtlasi ka alumise serva piirdepunkt.
4. Ohuala mõõdiku piirdepunkt asetatakse punkti VPP ja mõõdiku keskjoon tulepositsiooni serva joonele T_1 . Kontrollitakse, et tulejuhtimispunkt oleks ohualast väljaspool. Vajadusel liigutatakse piirdepunkti asukohta kaardil. Ohuala mõõdiku piirdepunkt määrab sel juhul vasakpoolse piirdepunkti VPP, mis on ühtlasi ka alumine piirdepunkt.
5. Joonestatakse abisirge T_2 -VPP- S_1 .
6. Joonestatakse T_2 keskpunktina kaar VPP-PPP. Valitakse kaarelt VPP-PPP piirdepunkt PPP nii, et ohuala ei ulatuks laskeväljast väljapoole või muudele piirangutega aladele. Kaar VPP-PPP on ühtlasi sihtmärkide ala alumine piir. Joonestatakse T_1 keskjoonena abikaar VPP- B_1 .
7. Abisirge T_1 -PPP- S_2 sobitamiseks liigutatakse ohuala mõõdiku piirdepunkti kaarelt PPP ülespoole. Sel juhul ei tohi määratletav ohuala ulatuda laskmise toimumisalast väljapoole või muule piirangutega alale (näiteks mehitatud maastikukohale)

8. Joonestatakse sirged T_1 -VPP- (K_1) ja T_2 -PPP- (K_2) , mis on sihtmärkide ala küljed.
9. Valitakse sirgelt T_1 -VPP- (K_1) ülemine piirdepunkt ÜPP nii, et ohuala ei ulatuks laskmiste toimumisalani või mõne muu piirangutega kohani. Lennuaega tuleb arvesse võtta ülemise piiraja järgi.
10. Joonestatakse T_2 keskpunktina abikaar D_1 -ÜPP- D_2 .

B. SIHTMÄRKIDE ALA

11. Joonestatakse T_1 keskpunktina kaar ÜPP- C_1 , mis on sihtmärkide ala ülemine serv.
12. Sihtmärgid võib valida alalt VPP-PPP- C_1 -ÜPP.
13. Sihtmärkide paigutamisel peab jätma piisava piirajate korrigeerimisruumi.
14. Piirdepunktide määramisel võetakse arvesse ballistiline ettevalmistus.

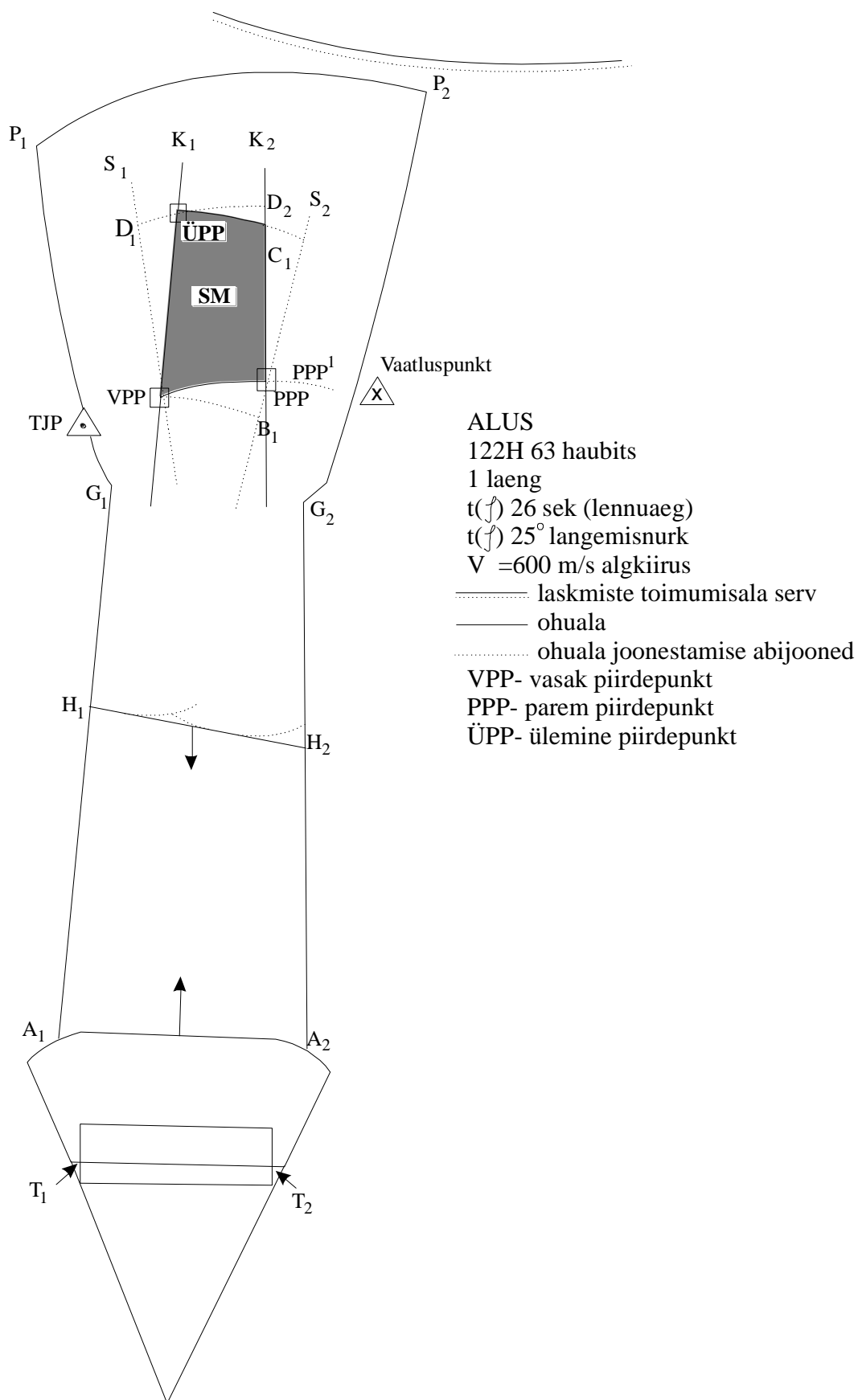
C. OHUALA

15. Algkiiruse (V_0) poolt põhjustatav eesmine ohuala joonestatakse alljärgnevalt. Ohuala mõõdiku tagumises osas olev piirdepunkt asetatakse tulepositsiooni serva punkti T_1 ja mõõdiku tagumine osa osutama piirdepunkti VPP. Seejärel joonestatakse eesmine ohuala T_1 - A_1 vastavalt algkiirusele. Tulepositsiooni servalt T_2 joonestatakse vastavalt eesmine ohuala T_2 - A_2 . Kui suurtükiväegrupiga lastakse millestki või kellestki üle, siis eesmine ohuala joonestatakse kokku vahes A_1 - A_2 nii, et eesmise ohuala esiserva kaugus on tulepositsiooni jadast $2 \times V_0$ (vähemalt 800m). Kui suurtükid on tulepositsiooni jadast eespool, peab selle arvesse võtma eesmise ohuala joonestamisel.
16. Ohuala mõõdiku piirdepunkt asetatakse punkti VPP ja mõõdiku keskjoon punkti T_1 . Ohuala mõõdiku joon "kõik lennuajad" (kõik õhus

lõhkevad mürsud) määrab ohuala külgpiiri punktid A_1 ja G_1 . Samamoodi määratakse punktid A_2 ja G_2 , kus peab ohuala vaatama tulepositsiooni mõlemast servast. Ühendatakse A_1-G_1 ja A_2-G_2 .

17. Ohuala möödiku piirdepunkt asetatakse sirgetele $T_1-VPP-S_1$ ja $T_2-PPP-S_2$. Kandnud piirdepunkti koordinaatide sirgetele, määratakse ohutsooni servad G_1-P_1 ja G_2-P_2 . **Joonestamisel peab arvesse võtma lennuaja kasvamise ülemise piirdepunkti suunas liikudes.**
18. Ohuala tagumine serv P_1-P_2 määratakse alljärgnevalt. Määratakse lennuaeg tagumisele piirajale, mida kasutatakse tagumise serva joonestamisel. Ohuala möödiku piirdepunkti liigutatakse kaari $ÜPP-C_2$ ja D_1-D_2 pidi, mille puhul lennuaja (langemisnurga) kõver määrab ohuala tagaserva P_1-P_2 . Tagaserva kontrollimiseks peab keerama möödikut ülapiiraja kaugusel vasakust piirajast paremasse tulepositsiooni jadasse.
19. Ohuala servad H_1 ja H_2 määratakse joonistades punktid VPP ja B_1 keskpunktina ringi kaared, mille raadius on 2500 m (122-155 mm: välisuurtükid 3000 m).
20. Kui pihtamisnurk on $15-20^\circ$, interpoleeritakse kasutatava ohuala möödiku kaar otse koordinaatide lennuajakõvera ja 15° langemise vahelt. Interpoleerimine on esitatud **LISAS 2 LK. 29.**
21. Joonisel on üleearuseid selgitavaid jooni. Tulejuhtimise kontrollija ei pea joonestama abijooni ja kaari ega sihtmärkide ala äärejoonte katkeid.

**SUURTÜKIVÄEGRUPI OHUALA JA SIHTMÄRKIDE
ALA PIIRDEPUNKTIDE JOONESTAMINE**

LISA 3

MIINIPILDUJAST LASKMISE PIIRDEPUNKTID JA OHUALA

A. PIIRDEPUNKTID

Piirdepunktid peab määrama nii, et lubatud tulepositsiooni ala serva punktides T_1 ja T_2 piirdepunktide VPP ja PPP (vasak piirdepunkt ja parem piirdepunkt) kaudu minevad laskejooned ei läheks alla esitatud ohuriba meetrite arvust lähemale mehitatud maastikukohale.

Ohuriba on ohuala osa, mis on laskesektori ja maksimaalse laskekauguse ulatusest väljas. Ohuriba laius sõltub kasutatavast laskemoonast.

Kergete miinipildujate (81 mm) ohuriba laius:

- 300 m uetüübiliste miinide ja valgustusmiinidega, kui kasutatakse **kuni 4. laengut**,
- 400 m uetüübiliste miinide ja valgustusmiinidega, kui kasutatakse **suuremat kui 4. laengut**.

Raskete miinipildujate (120 mm) ohuriba laius:

- 400 m uetüübiliste kildmiinidega, kui **kasutatakse 0 - 2. laengut**,
- 500 m uetüübiliste kildmiinidega, kui **kasutatakse 3. - 4. laengut**,
- 600 m uetüübiliste kildmiinidega, kui **kasutatakse viit laengut**.

Kui kasutatakse 120 mm uetüübilisi **pressitud terasest kildmiine**, peab eeltoodud arvudele lisama 200 m.

Laskesektor ja ohuala joonestatakse kaardile **piirdepunktide maksimaalsele lubatud laengule vastavalt**.

Väikseim ja suurim lubatud külgsuund ning pikisuund määratakse piirdepunktidesse. Kui kasutatakse meteoroloogilisi andmeid, võtab arvestaja piiraja väärtusi määrates arvesse laengu tuuleparanduse.

Otsesihtimisega ja lähidistantsile laskmisel võetakse piirde väärtusteks väikseim ja suurim lubatud laskesuund ning suurim lubatud laeng.

B. SIHTMÄRKIDE ALA

Sihtmärgid peab valima sihtmärkide ala lubatud laskesektorist. Sihtmärkide valikul peab jääma paigaldatud piirajate suhtes piisav korrigeerimisvõimalus.

Minimaalne laskekaugus meetrites peab võrduma ohuriba laiusega meetrites.

Lastes raskest miinipildujast kuni 400 m mehitatud maastikukohast, peab seal paiknev isikkoosseis varjuma vähemalt pikali heites.

C. OHUALA JOONESTAMINE

Joonestatakse

- tulepositsiooni ala põhipunktide T_1 ja T_2 vaheline joon,
- tulejuhtimispunkt(id), võttes arvesse muud mehitatud maastikukohad,
- piirdepunktid VPP ja PPP,
- suurimad lubatud laskesektorid T_1 - st VPP ja PPP kaudu ning T_2 - st PPP ja VPP kaudu.

D. TULEPOSITSIOONI ALA JOONESTAMINE

Joonestatakse

- ohuserv T_1 - st ja T_2 - st 750 tuhandiku nurgaga laskesektori suunas ning ühendatakse jooni T_1 ja T_2 vahelise joone taga, kuni need ühinevad,

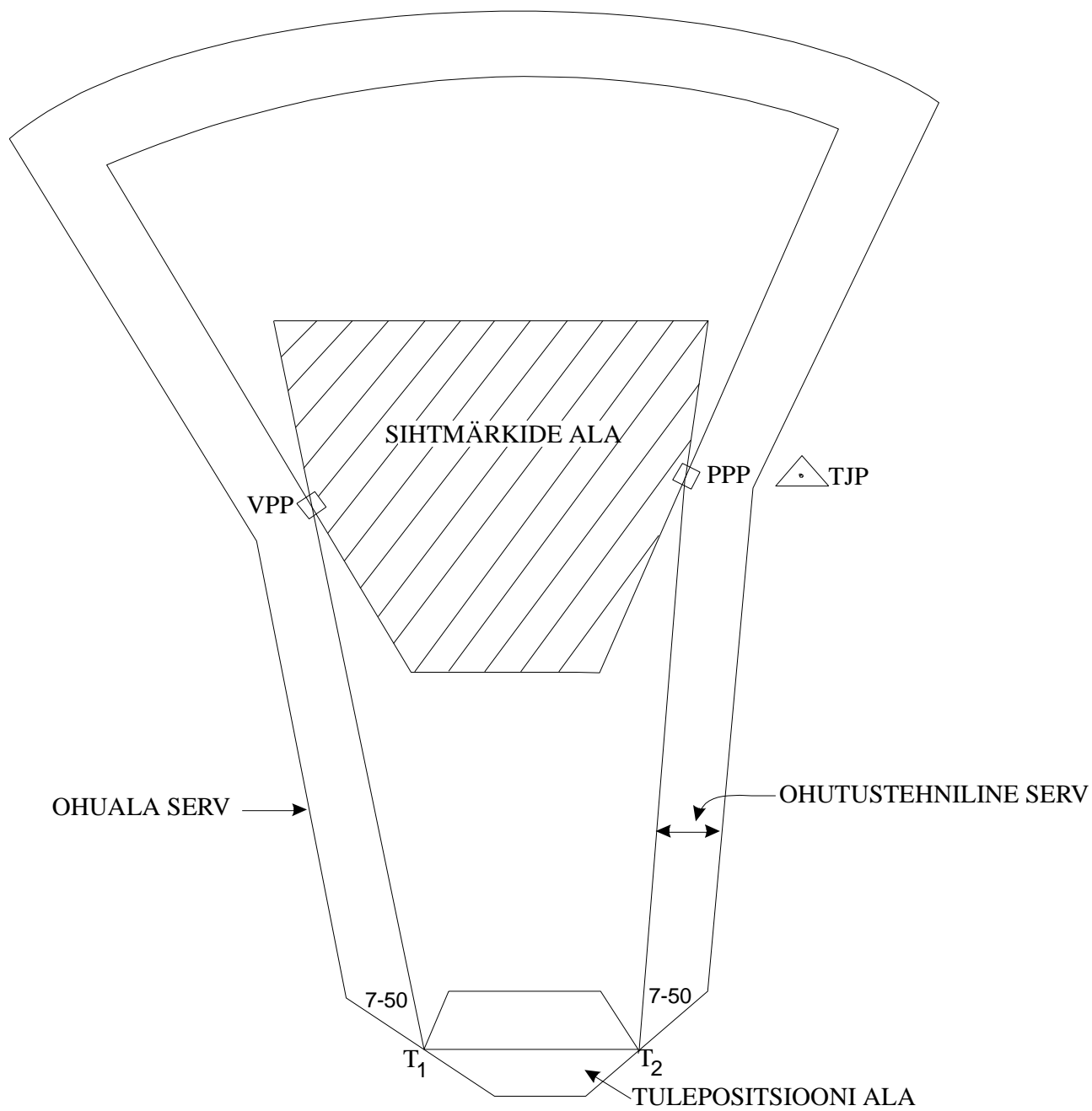
- jooned T_1 - st PPP ja T_2 - st VPP- T_1 ja T_2 vahelise joone ette, kuni need ühinevad. Nii saame ees- ja tagatrapetsi alad, kuhu peab miinipildujad paigutama. Tulepositsiooni ees- ja tagaserva rajamisel võetakse arvesse maastikku.

E. TEGUTSEMINE ARVESTI ABIL

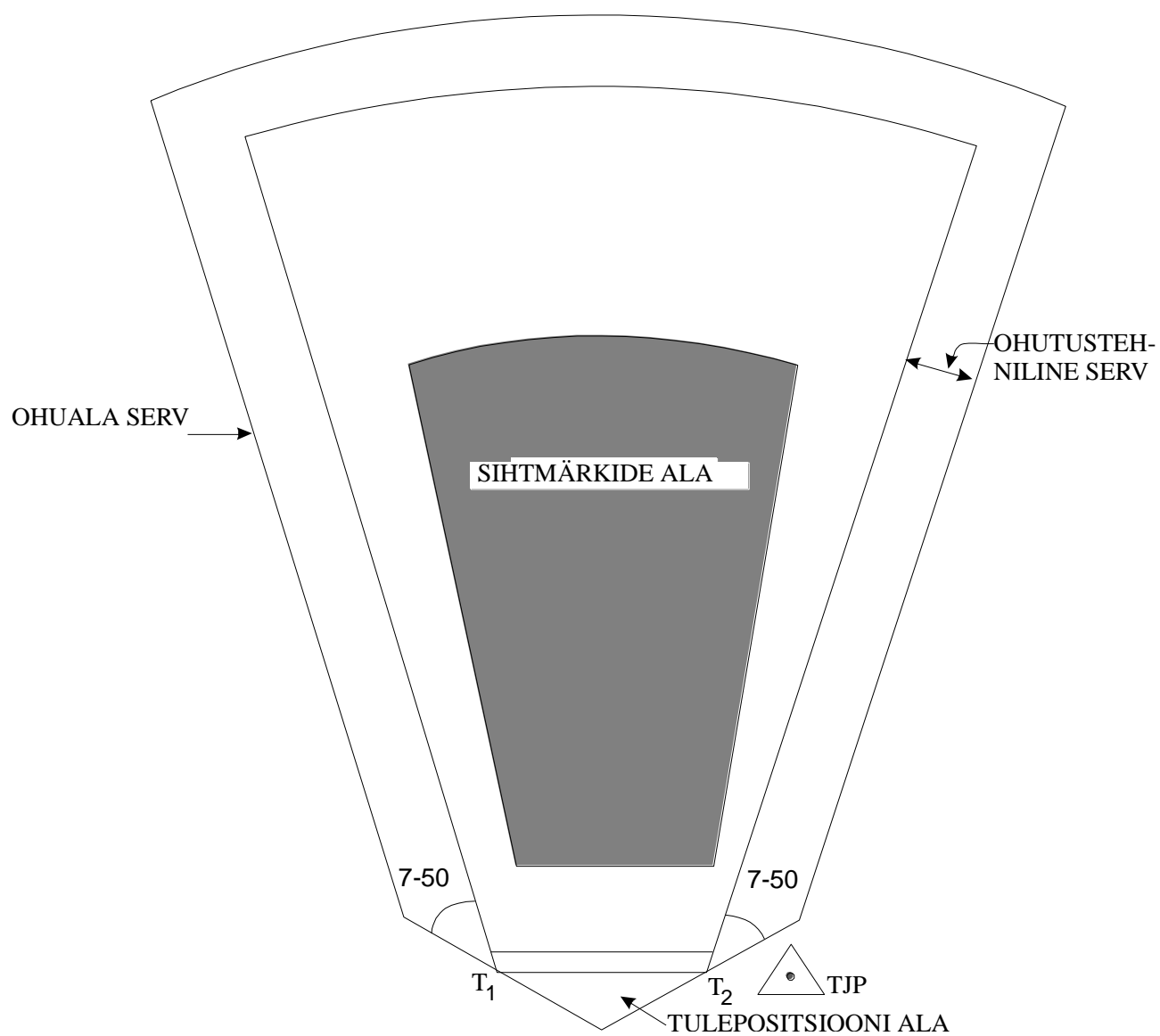
Väikseim ja suurim lubatud külgnäit määratakse arvestuslual käsitsi. Arvesse võetakse ka meteoroloogilised andmed. Saadud tulemusi võrreldakse arvesti andmetega. Käsitsi ja elektroonilise arvestiga saadud andmed ei tohi erineda üle 10 tuhandiku.

JOONIS 6

MIINIPILDUJATEST LASKMISTE PIIRDEPUNKTIDE JA OHUALA JOONESTAMINE

JOONIS 7

**MIINIPILDUJATEST LÄHIÜLEKANDEGA JA OTSESIHTIMISEGA
LASKMISTE OHUALA JOONESTAMINE**

LISA 4**TULEPATAREI SIHTMÄRKIDE ALA JA OHUALA MÄÄRAMINE
OTSESIHTIMISEGA LASKMISEL**

Laskmise läbiviija peab määrama otsesihtimisega laskmisel tulepositsiooni ala, laskesuuna ja sektori ning ohuala ja sihtmärkide ala punktide A 1 - 4 ja B 1 - 4 järgi, võttes arvesse laskmise toimumisala, mehitatud maastikukohad ja piirangutega alad.

A. SIHTMÄRKIDE ALA MÄÄRAMINE

1. Määratakse joon L, millest lähemale ei tohi sihtmärke paigutada.

- Minimaalne kaugus tuleneb kaliibrist.
- Määravad võivad olla ka maastik ja piiratud kasutusega alad.

2. Määratakse kästud laskesektori põhjal piirid, millest paremale ja vasakule ei tohi sihtmärke paigutada.

- Joonestatakse tulepositsiooni paremast servast suurtükiväe tulejuhtimisarvesti abil kästud laskesektorile vastav piir PPP, millest paremale poole ei tohi sihtmärke paigutada.
- Joonestatakse tulepositsiooni vasakust servast piir VPP, millest vasakule ei tohi sihtmärke paigutada.

3. Määratakse ala T, millest kaugemale ei tohi sihtmärke paigaldada mehitatud maastikukoha tõttu.

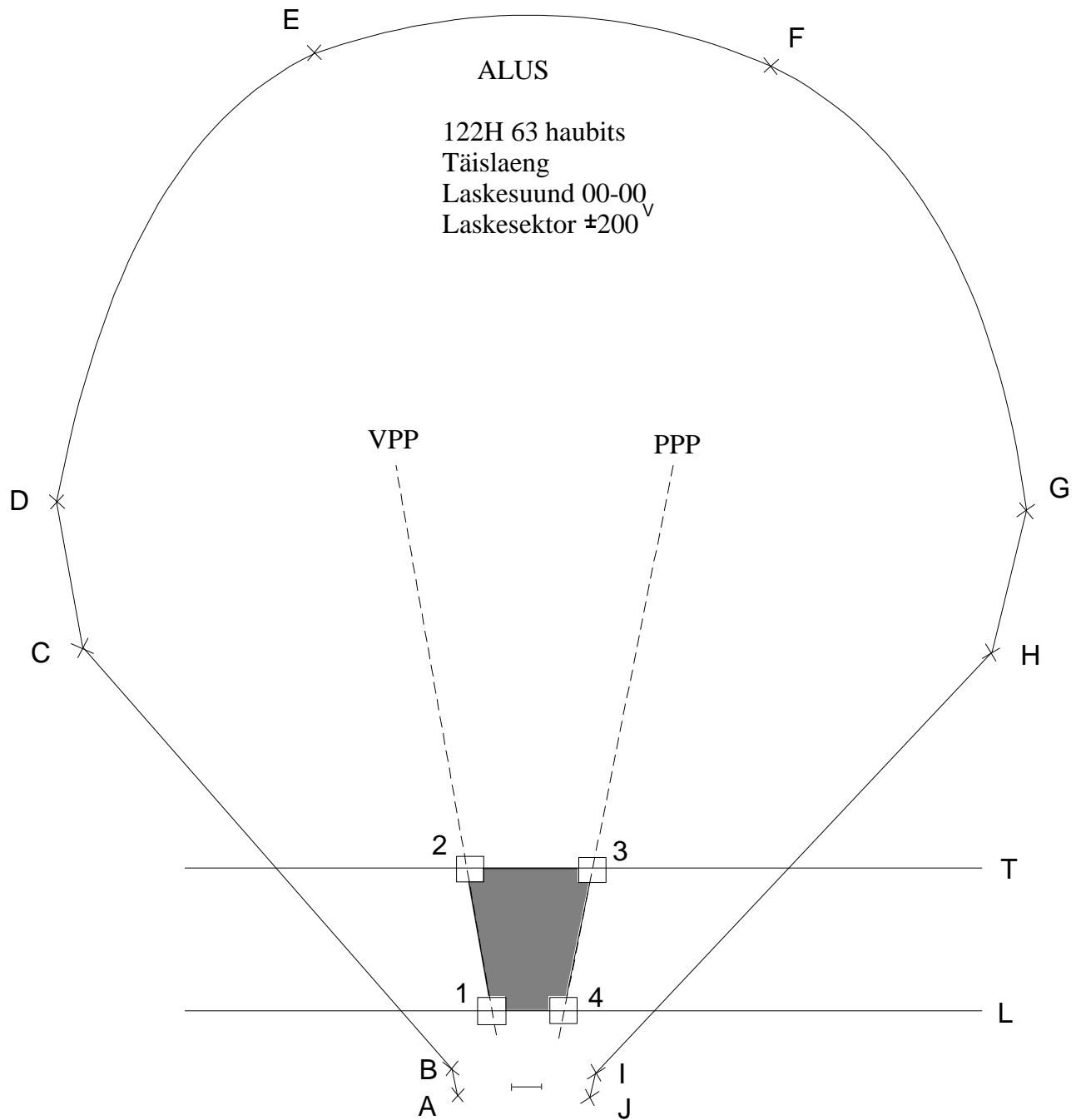
- Liigutatakse ohuala mõõtejoonlauda laskesuunas kästud sektoris nii, et mehitatud maastikukoht jääb kasutatava laskemoona algkiirusele vastava ohuala tagaservast väljapoole.
- Ohuala mõõtejoonlaua punkti SIHTMÄRK kaudu joonestatakse laskesuunda nende sirgjoon T, millest kaugemale ei tohi sihtmärke asetada.

4. Sihtmärgid võib asetada alale, mida piiravad sirgete VPP, PPP, T ja L poolt määratavad punktid 1- 4.

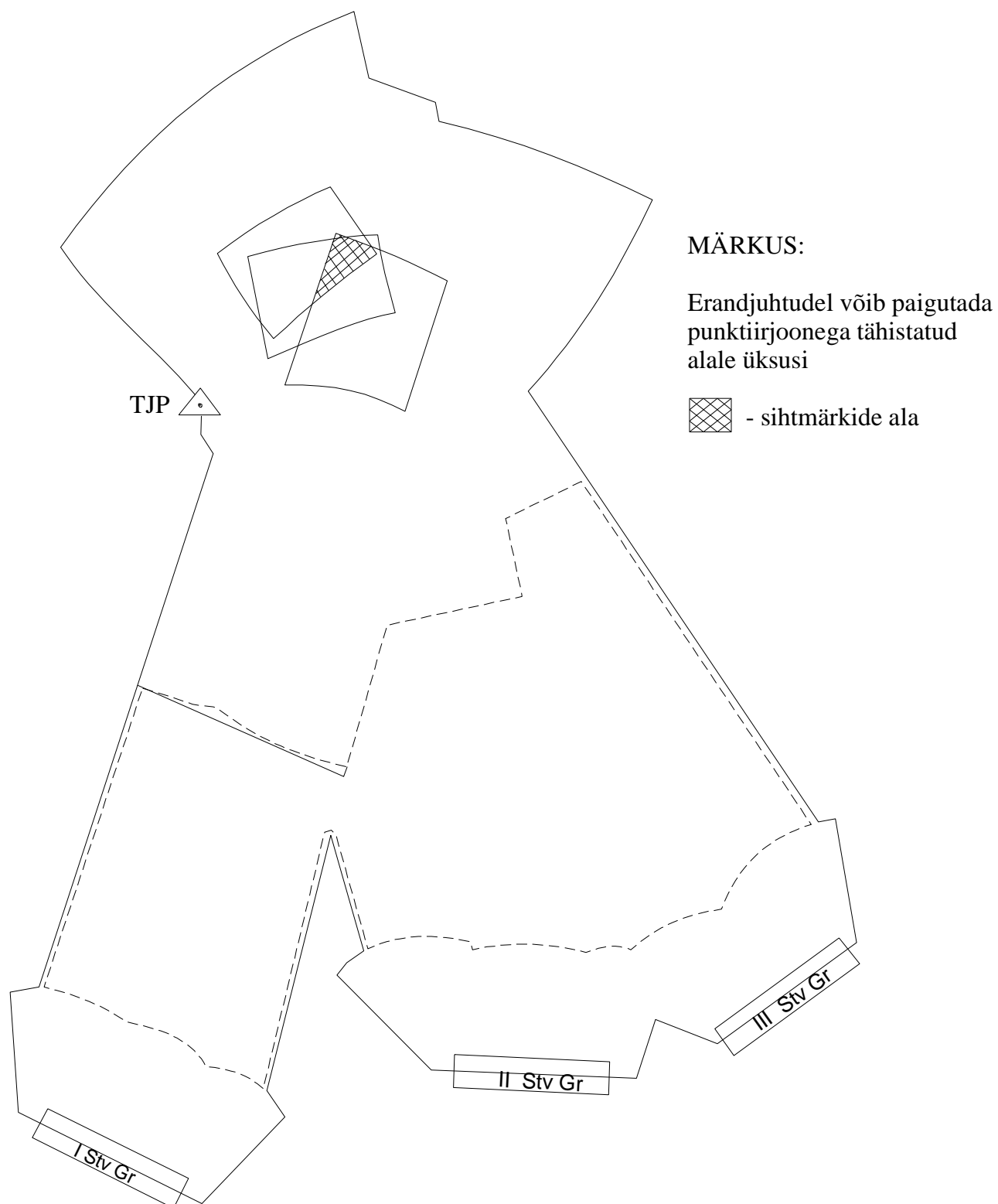
B. OHUALA MÄÄRAMINE

1. Ohualale asetatakse mõõtejoonlaud nii, et selle punkt SIHTMÄRK on punktis 1 ja keskjoon ühtib joonega VPP. Ohuala mõõtejoonlaua vasakpoolse joone kohalt joonestatakse joon ABC. Vahe BC pikkus tuleneb algkiirusest.
2. Ohuala mõõtejoonlauad asetatakse punkti SIHTMÄRK punkti 2 nii, et keskjoon ühtib joonega VPP. Märgitakse algkiiruse põhjal jooned D ja E. Ühendatakse punktid C ja D otse ja punktid D ja E ohuala mõõtejoonlaua algkiiruse kaare järgi.
3. Vastaval viisil ohuala mõõtejoonlaua parempoolset joont ning punkte 4 ja 3 ära kasutades määratakse ja ühendatakse punktid J, I, G ja F.
4. Punktid E ja F ühendatakse kaarega, mille raadius on tulepositsiooni keskpunkti ja punkti E (F) vaheline kaugus.
5. Suurtükkide laskesuund peab olema punktide 2 ja 3 vahel.

TULEPATAREI SIHTMÄRKIDE ALA JA OHUALA MÄÄRAMINE
OTSESIHTIMISEGA LASKMISEL

LISA 5

MITME SUURTÜKIVÄE TULEÜKSUSE OHUALA JA SIHTMÄRKIDE
ALA

LISA 6**TUNNIMEHELE ANTAV KIRJALIK KÄSK**
SUURTÜKIVÄEGRUPP 1

Tapa

17.09.1998

KÄSK TUNNIMEHELE

1. **Vahipost:** nr 2, Tammiku.
2. **Valveülesande** täitmise aeg on 18.08 98 kell 08.00 - 16.00.
3. **Tunnimehe ülesanne on** hoiatada teel liikuvaid inimesi laskmiste eest ning tõkestada inimeste liikumine poomist põhja suunas kella 13.00 - 16.00.
Tunnimees peab näitama hoiatatavatele inimestele ohuteadet ja kaardiskeemi. Hoiatatavad peavad allkirjaga kinnitama, et on laskmistest teadlikud.
4. Tunnimees on laskmise läbiviija kapten J. Järve ja laskmise ohutustehnika ohvitseri kapten O. Kase **käsualune**.
5. Raadioside laskmise ohutustehnika ohvitseriga on kutsungil VAHT ja sagedusel 40.500. Vahiposti kutsung on POST. Raadioside peab olema pidevalt kuuldav kell 08.00 - 16.30.

PEA MEELES!

1. Tee vahiposti ettekanne neile ülematele, kellele oled kohustatud ette kandma!
2. Esita kirjalik hoiatus ja kaardi skeem!
3. Teata tsiviilisikutele tulevastest laskmistest!
4. Nõua allkirja neilt, keda oled hoiatanud algavate laskmiste eest!
5. Tegutse sõjaväelaslikult ja reipalt!

Laskmise läbiviija

Kapten

J. Järve

OHUTEADE

LASKMISE STAAP

Tapa

17.09.1998

HOIATUS

Poom nr. 1 Padaojas

1. Suurtükkide ja miinipildujatega tulistatakse 18.09.1998 ajavahemikul 10.00 - 16.00.
2. **Ohtlik ala** on joonestatud juuresolevale kaardile.
3. Mäetaguse tee on liikluseks suletud kell 13.00 - 16.00 Kadaka ja Nõmme vahelisel lõigul. Muul ajal on tee avatud, kuid teelt maastikule lahkumine on keelatud.
4. Vahipostil on raadioside laskmise ohutustehnika ohvitseriga.

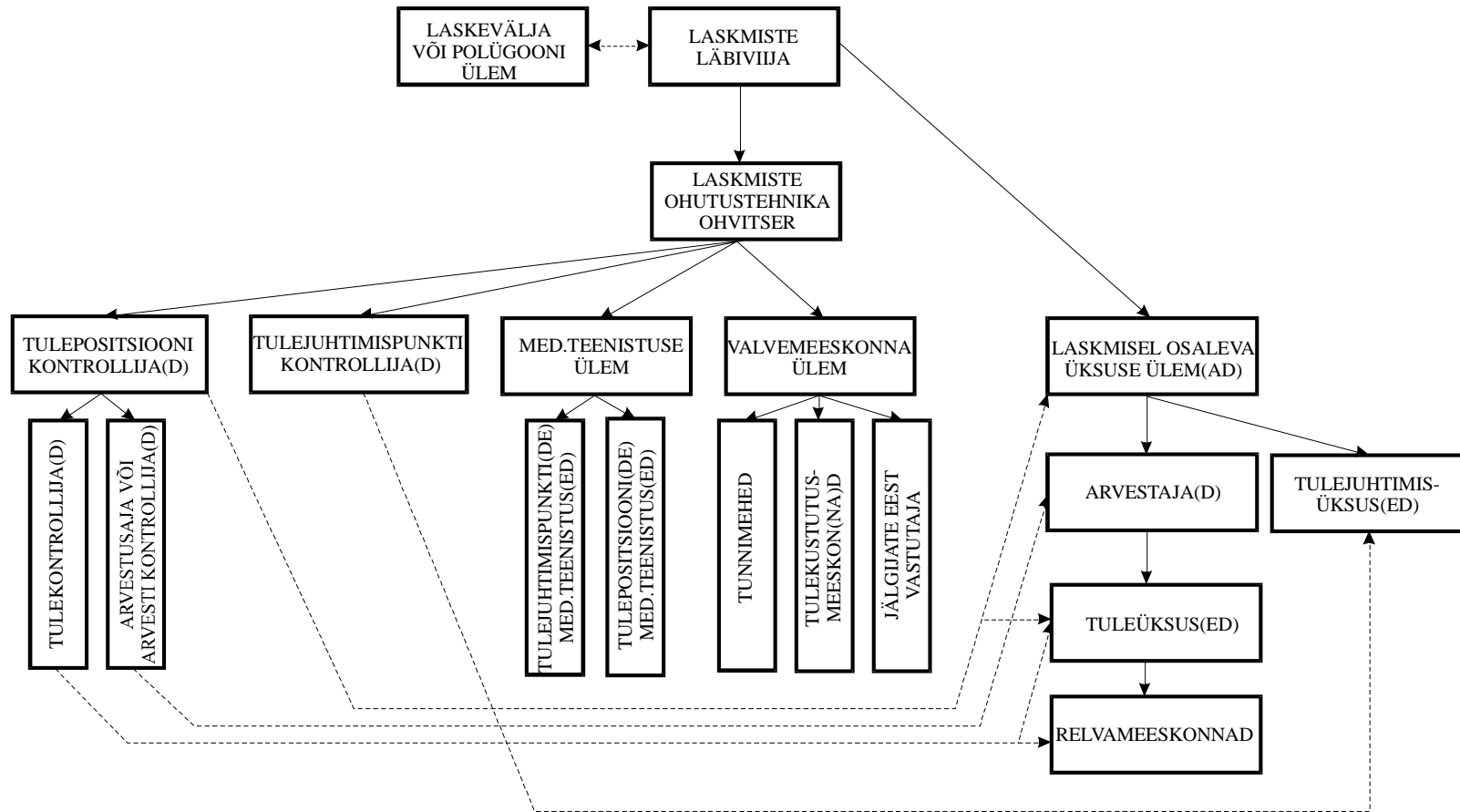
Laskmine võidakse peatada ohtliku olukorra tekkides või muul tungival põhjusel (nt. kannatanu äraviimine), võttes ühenduse laskmise läbiviijaga.

Ohutustehnika ohvitser

Kapten A. Kask

LISA 8

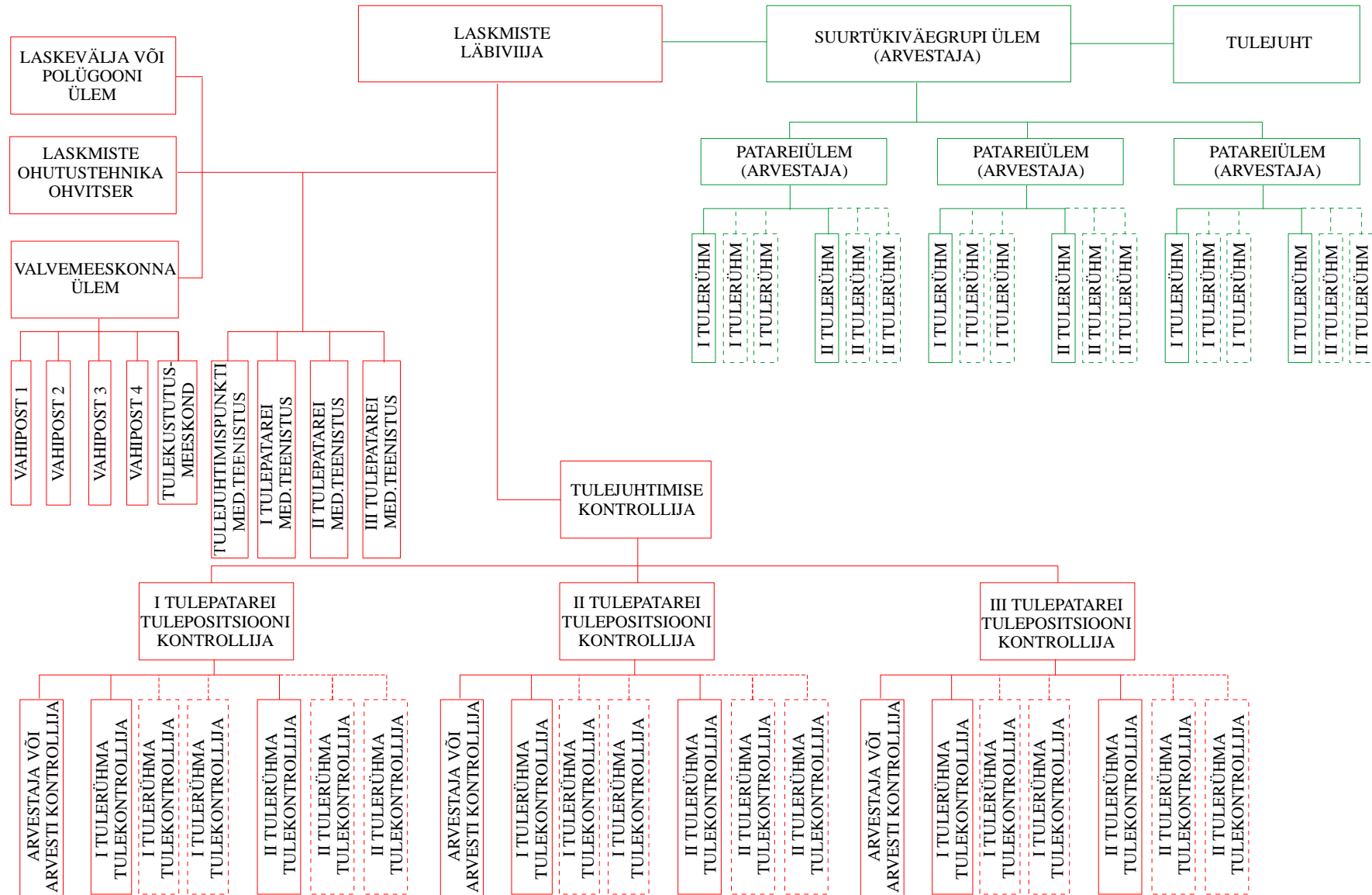
**SUURTÜKIVÄE LASKMISTEL OSALEVATE ÜKSUS (T) E JA OHUTUSTEHNILISE PERSONALI
ALLUVUSSUHTED**

MÄRKUS:

Pidev joon näitab otsest alluvussuhet, katkendlik joon omavahelist koostööd (kontrollimist).

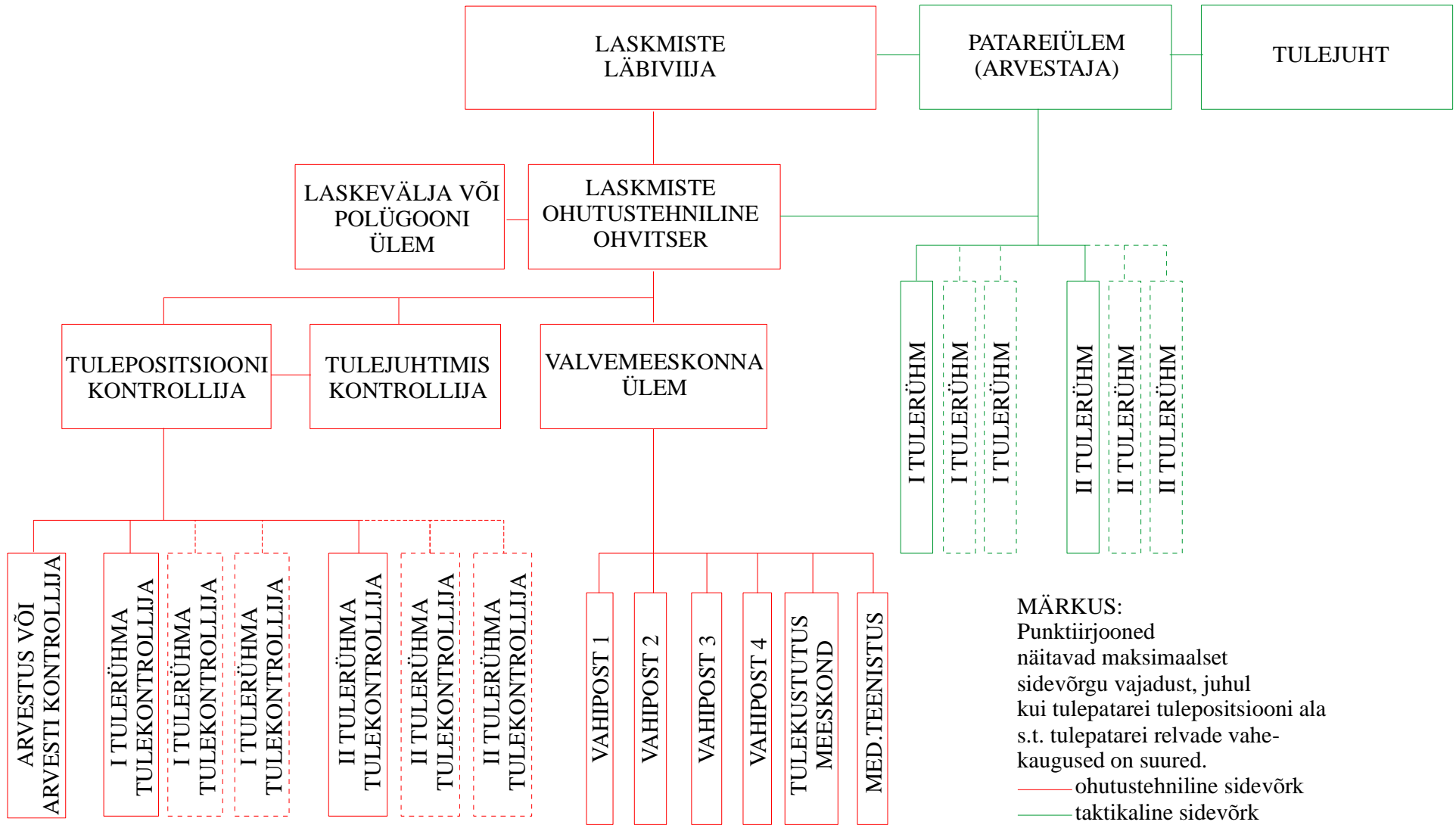
LISA 9

SUURTÜKIVÄGRUPI LASKMISTE OHUTUSTEHNILINE JA TAKTIKALINE SIDEVÕRK

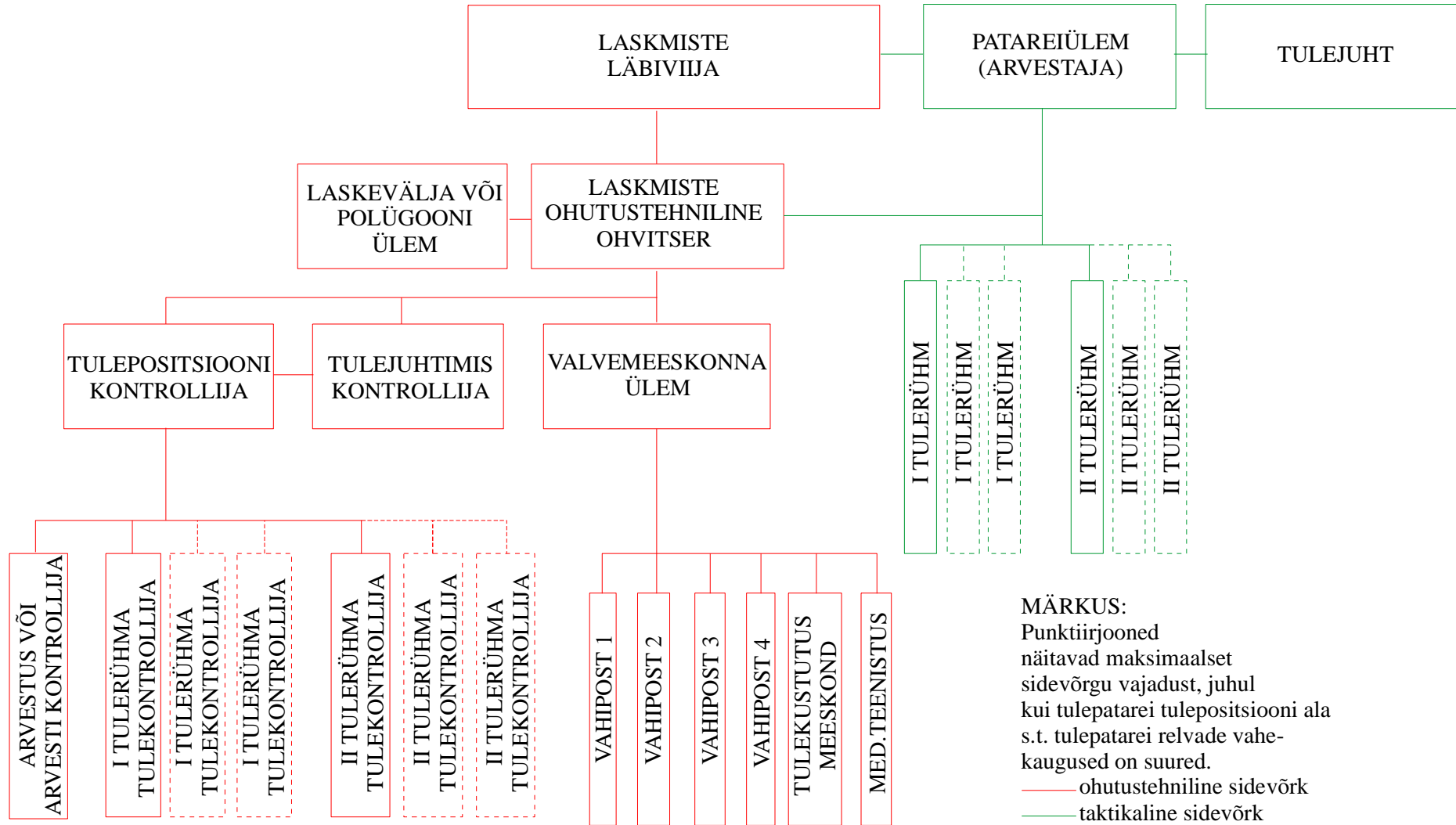
LISA 9

SUURTÜKIVÄEPATAREI LASKMISTE OHUTUSTEHNILINE JA TAKTIKALINE SIDEVÕRK

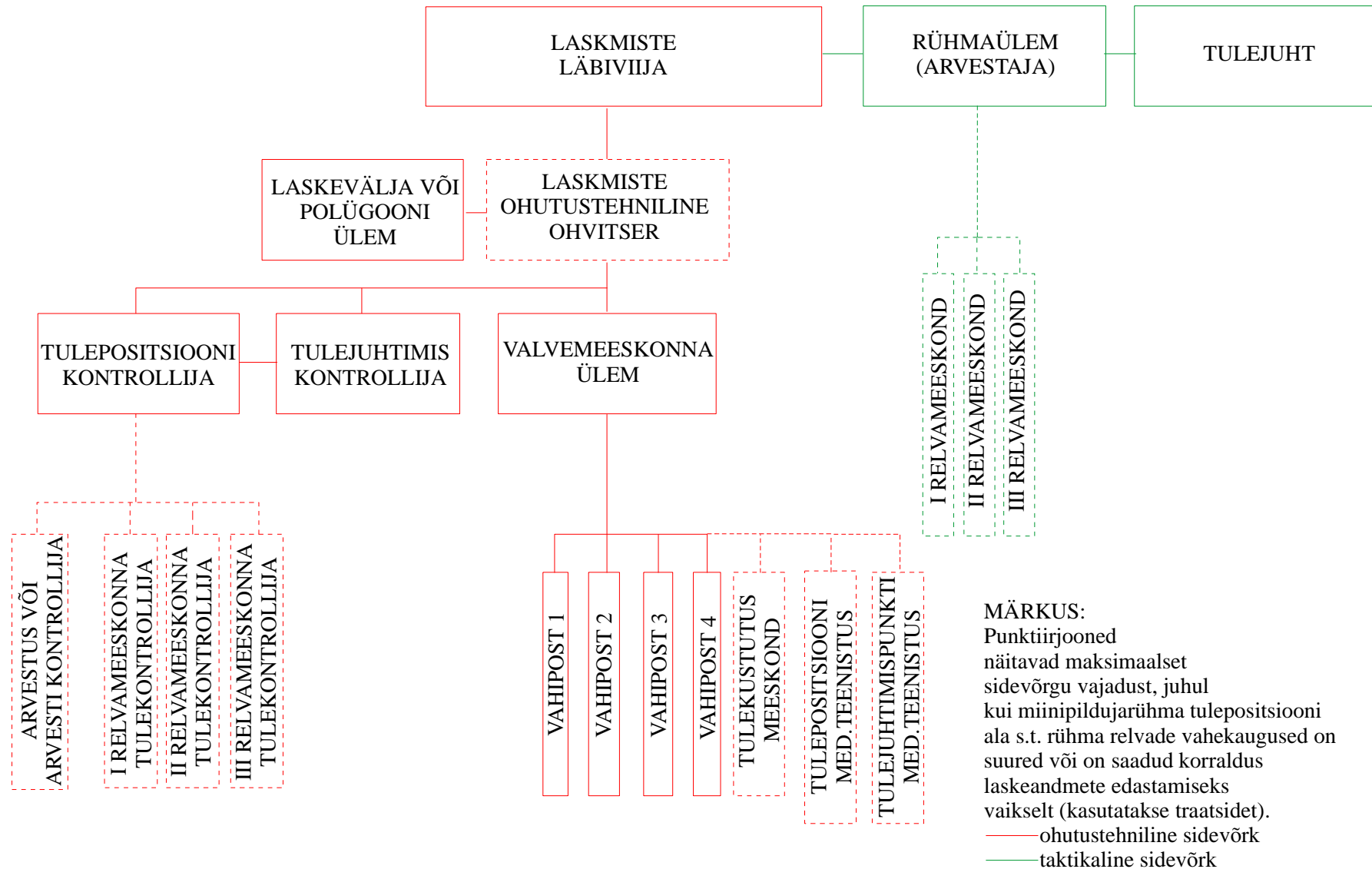
LISA 9

MIINIPILDUJAPATAREI LASKMISTE OHUTUSTEHNILINE JA TAKTIKALINE SIDEVÕRK

LISA 9

MIINIPILDUJARÜHMA LASKMISTE OHUTUSTEHNILINE JA TAKTIKALINE SIDEVÕRK

RELVA VEA JA RIKKE NING ÕNNETUSE UURIMISE JUHEND

Kõik vahejuhtumi põhjustanud ja seda mõjutanud tegurid tuleb hoolikalt välja selgitada enne laskmise jätkamist. Laskmise läbiviija vastutab uurimise eest, uurimist juhivad tulepositsioonidel tulepositsiooni kontrollijad ja tulejuhtimispunktis tulejuhtimise kontrollijad.

A. LASKMISEL TEHTUD VEA UURIMISE JUHEND

Tegevus tulejuhtimispunktis, kui tule tabamused eemalduvad ebatavaliselt palju sihtmärgist:

- kästakse "SUURTÜKI TAHA /MIINIPILDUJA TAHA!",
- kästakse "LASKEMOONA VALVE VÄLJA PANNA, ETTE KANDA RELVADE TÜHJAKS LAADIMISEST!",
- mõõdetakse tabamuste suund ja kaugus, määratakse tabamuste koordinaadid,
- tulepositsiooni kontrollijale teatatakse vea liik ja vea teinud tuleüksuse osa suurus selles,
- kontrollitakse üle tulejuhtimispunkti ja sihtmärgi koordinaadid ning tulekäsklus,
- kuulatakse lennu ja plahvatuse heli.

Tegevus tuleüksuses, kui tabamused eemalduvad sihtmärgist ebatavaliselt palju.

Kontrollitakse, kas

- laskeandmed on määratud, kästud, arvestuslauale kantud ning suurtükid või miinipildujad on suunatud õigesti,
- põhisuunad arvestuslaual on õiged,
- laskemoon ja laskeandmete tabel on õiged,
- laengud on õiged; laengute pakendid või lisalaengud on üle loetud,
- laskemoon on vigastusteta (jälgida püssirohu markeeringut),
- tulepositsioon on korras, suurtüki/miinipilduja positsioon vastab nõuetele,
- suurtükk/miinipilduja on tehniliselt korras,
- sihik on õigesti rihitud,

- mõõtmised on õiged,
- arvestuslaudade algandmed on õiged,
- arvestuslauad ja ülekandekaardid on õiged.

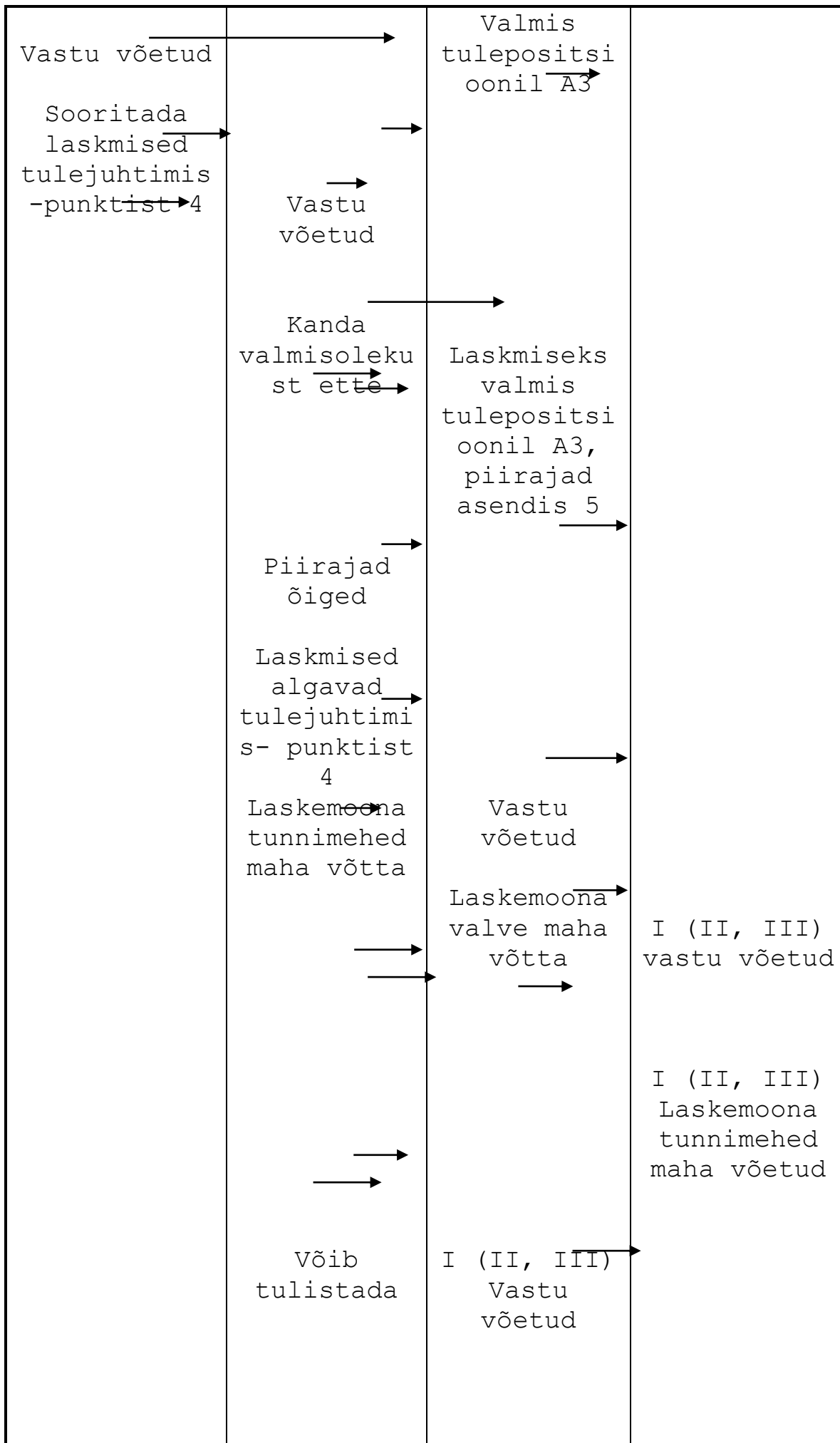
B. TEGEVUS RELVA RIKKE VÕI ÕNNETUSE KORRAL

Viivitamatu tegevus:

- edasiste vigastuste ennetamine,
- esmaabi haavatutele,
- vahejuhtumi koha eraldamine muust ümbrusest,
- ettekanded,
- uurimise alustamine:
 - pildistamine,
 - vaatluste ja kuulmise teel tehtud tähelepanekud,
 - ülekuulamine,
 - dokumentide säilitamine,
 - aja fikseerimine.

NÄIDIS LASKMISE OHUTUSTEHNILISEST SIDEPIDAMISEST

Laskmiste ohutustehnik a ohvitser (Leht)	Tulejuhtimi se kontrollija (Kivi)	Tulepositsi ooni kontrollija (Hari)	I. (II., III.) tule- kontrollija
---	--	--	---

Tähelepanu! Side kontrollijad ja side avamise kutsungid on jäetud tabelist välja. Tulejuhtimise ja tulepositsiooni vahekohtunikud sisenevad sidevõrku vähemalt 30 min. enne laskmiste algust.

LISA 12

SUURTÜKKIDE SUURIM LUBATUD ASTMELISUS

Suurtükkide vahekaugus (m)	Astmelisus (m)		
	75-105 mm välisuurtük id	122-130 mm välisuurtük id	150-155 mm välisuurtük id
20	5	5	5
35	5	5	5
40	6	6	6
60	8	8	8
80	10	10	10
100	13	13	13
120	15	15	15
140	18	18	18
160	20	20	20
180	46	23	23
190	60		
200	80	25	25
220	120	28	28
240	160	55	30

245		60	
260	200	100	32
280	240	153	34
290			36
300	280	207	50
307			60
320	320	260	100
340	360	313	164
360	400	367	228
380	440	420	292
400	480	473	356

Suurtükkide ja miinipildujate suurim lubatud astmelisus põhisuunas, kui laskesuund erineb laskesuunast maksimaalselt +/- 250 tuhandikku.

Suurtükkide -vahekaugus (m)	Astmelisus (m)		
	75-105 mm välisuurtük id	122-130 mm välisuurtük id	150-155 mm välisuurtük id
0	5	5	5
20	5	5	5
40	6	7	7
60	8	8	8
80	10	10	10
100	13	13	13
120	15	15	15
140	16	18	18
160	90	22	20
180	170	24	23
200	240	45	25
220	300	120	27
240	360	200	29
260	420	260	80
280	480	320	150
300	540	380	220
320	600	440	300

MIINIPILDUJATE SUURIM LUBATUD ASTMELISUS PÕHISUUNAS

Miinipildujate vahekaugus (m)	Astmelisus (m)			
	Ohuribala laius 200 m	Ohuribala laius 300 m	Ohuribala laius 400 m	Ohuribala laius 500 m ja üle selle
20	10	10	10	10
30	10	10	10	10
50	14	14	14	14
70	19	19	19	19
90	25	25	25	25
110	30	30	30	30
130	35	35	35	35
150	41	41	41	41
170	46	46	46	46
190	51	51	51	51
210	57	57	57	57
230	62	62	62	62
250	67	67	67	67
270	73	73	73	73
290	108	78	78	78
310	142	84	84	84
330	177	89	89	89
350	212	94	94	94
370	246	100	100	100
390	281	105	105	105
410	316	110	110	110
430	350	145	116	116
450	385	180	121	121
470	420	215	126	126
490	454	250	132	132
510	489	285	137	137
530	524	320	143	143
550	558	355	147	147
570	593	390	181	153

590	627	425	215	158
600	645	439	234	161

**I. LASKEMOONA KONTROLLIMINE JA KÄSITSEMINE
TULEPOSITSIOONIL NING LASKMISTELT EEMALDATAVAD
LASKEMOONA ELEMENDID**

A. LASKEMOONA KORRASOLEK JA LASKETABELID

1. Ilma erikäsuta ei tohi lasta laskemoonaga, mis ei ole kinnitatud laskmiseks rahuaegses väljaõppes.
2. Peastaabi tagalaosakond vastutab, et üksustele ei antaks laskmiseks laskemoona, mis ei ole kinnitatud laskmiseks rahuaegses väljaõppes, välja arvatud lubatud proovilaskmisteks.
3. Laskmise läbiviija vastutab, et kasutatakse lasukomplektidele vastavaid lasketabeleid.
4. Tulepositsioonid võivad vastu võtta vaid laskmiseks lubatud ja vastavalt markeeritud laskemoona. Laskemoon sorteeritakse tulepositsioonil laskemoonakaevikutes ühesuguste raskusmärkide järgi gruppidesse.

KJ PS relvastusosakonna personal peab alati enne laskemoona üleandmist laskmisi läbiviivale üksusele kontrollima, et laskemoon ja laengukomplektid on määruste kohased.

**II. LASKEMOONA KÄSITSEMINE TULEPOSITSIOONIL JA
LASKMISEL**

A. LASKEMOONAST ÜLDISELT

5. Laskemoona peab käsitsema ettevaatlikult ja hoolikalt. Laskemoonapakke ei tohi pilduda, lüüa, keerutada, keerata külili, kanda seljas või õlal. Pakendites ei tohi hoida midagi, mis sinna ei kuulu. Relvade laskemoonakaevikutes puhastatakse laskemoona elemendid õlist ja mustusest. Laengu elementide seisukorda kontrollitakse puhastamise käigus. Vigadega laskemoon eraldatakse ja tagastatakse lattu.

6. **Lähemal kui 20 m** laskemoonast on suitsetamine ja tuletegemine **keelatud**.
7. Mürsu sütkuava keermetes ja sütikupesas oleva lõhkeaine võib eemaldada puupulgaga patareiveebli või tulepositsiooni kontrollija järelevalve all. Hoolikalt peab vältima membraani vigastamist. Samuti peab kontrollima, kas membraan on kübaraga kaetud.

B. SUURTÜKIVÄGI

8. Patareiveebli, tulekontrollija või tulepositsiooni kontrollija järelevalve all võib sooritada alljärgnevad korrastustööd:
- vähemalt 5 m kaugusel relvast, laskemoonast ja isikkoosseisust viilitakse muljutud juhtrõngas rauale sobivaks,
 - viilitakse muljutud kesta servalt ebatasasused (seda tohib teha ainult laengu ja süütekapslita kartuuskestal ja süütekapslita padrunkestal).
9. Patareiveebel, tulekontrollija või tulepositsiooni kontrollija kontrollib pisteliselt kartuus- ja lisalaengute korrasolekut püssirohu partiide kaupa.
10. Kartuuslaengu kesta suudmes võivad olla poolesentimeetrised praod. Padrunlaengu kest peab olema terve. Mürsk peab olema otseasendis ja kestab tugevalt kinni.
11. **Tõrke korral** sooritatakse kohe kaks uut päästmist, seejärel oodatakse **10 min**.
- Tõrkest tuleb kohe ette kanda laskmist juhtivale tulejuhtimise kontrollijale, kes määrab, kuhu suurtükk suunatakse, või hoitakse relv ootamise ajal endisel suunal.
 - Lukk avatakse vaid tulepositsiooni kontrollija käsul. Avaja ükski kehaosa ei tohi olla suurtüki tagasiliikuvate osade löögiulatuses. Muu isikkoosseis peab olema väljaspool suurtüki lähiohuala.
12. **Oletatavalt veaga süütekapsli peab vahetama** uue vastu vähemalt 5 m kaugusel laskemoonast ja isikkoosseisust. Kui süütekapsel on kinni kiilunud, evakueeritakse

kartuus või padrun. Seda ei tohi ladustada kasutamata laskemoonaga samasse kohta.

Süütekapsli võib eemaldada vaid laenguta kartuuskestast.

Kinnikiilunud, oletatavasti tõrkega süütekapsli eemaldamiseks võetakse kõigepealt suurtükist välja laeng ja seejärel süütekapsel. Süütekapsli väljavõtmise suunas ei tohi olla isikkoosseisu.

13.Rauda laetud mürsk eemaldatakse **laskmise teel**. Mürsku ei tohi välja lasta, kui selle ja raua vahele on sattunud kõrvalisi esemeid, mis võivad põhjustada ohtliku olukorra.

Tulepositsiooni kontrollija annab käsu mürsk laskmise teel eemaldada kohe, kui on saanud selleks loa tulejuhtimise kontrollijalt.

C. MIINIPILDUJAD

14.Miinipildujast laskmise laengukombinatsioonid ja suurused ning laengu, lasu, sütikute ja relva piirangud on kindlaks määratud KJ PS relvastusosakonna väljastatud juhendites ning relvade käsitlemise tehnilistes juhendites.

15.Laskemoona peab paigutama tulepositsioonil laskemoonakaevikusse liikide kaupa. Laskemoonakaevik peab olema relvast vähemalt 30 m kaugusel, välja arvatud püsikindlustatud tulepositsioonidel. Laskemoonakaevikud peab tähistama punaste lippudega, pimedal ajal punaste tuledega.

16.Laskemoona lisalaenguid eemaldades (paigaldades) peab kandma kiivrit. Lisalaenguid võib eemaldada (paigaldada) vaid tulepositsioonil vajalikule hulgale laskemoonale. Miinipilduja laskemoona lauale võib korraga asetada vaid ühel laskmisetapil kasutatava laskemoona. Sel etapil võib olla mitmeid piirajate asendeid, kuid mitte rohkem kui kaks lööki. Laskemoona peab kaitsma ilmastikumõjude eest (vihm, lumi, päike jms.).

Laskemoona peab viima kuivtreeningu ajaks miinipildujate juurest laskemoonakaevikutesse.

17. Raskemiinipilduja laskevalmis miine kantakse ükshaaval. Miini hoitakse nii, et sütik on suunatud nurga all ülespoole, põhilaengu süütekapslit kaitstakse käega.

Kergemiinipilduja laskevalmis miine võib kanda maksimaalselt paari kaupa, kummaski käes üks miin nii, et sütik on tahapoole ja põhilaengu süütekapslit kaitseb käsi.

Komplekteeritud laengukomplektide ja kinnitatud sütikutega laskemoona võib kanda ainult laskemoonakaeviku ja miinipilduja tulepositsiooni vahel.

18. Kui laskmisel kasutatakse sütikuid, mille kaitsekübara ja transpordi kaitseriivi splindi peab enne laskmist eemaldama, tehakse seda alles miinipilduja juures.

Kui miine hakatakse transportima või nendelt eemaldama sütikuid, peab splindi ja kaitsekübara asetama oma kohale.

19. Tõrke korral peab miinipildujast laskmise peatama ja tõrkega miinist kohe ette kandma tulekontrollijale ja tulepositsiooni kontrollijale. Muud relvad võivad laskmist jätkata. Tõrkega miini eemaldamise järel võib laskmist alustada alles siis, kui tulekontrollija on saanud selleks loa ja andnud käsu miinipildujarühmale. Rauda kuumenemise tõttu on võimalik laengu isesüttimine. Seda tuleb arvesse võtta ja miin eemaldada alles siis, kui raud on jahtunud.

Tuleüksuse kontrollija peab tõrkega miini eemaldamist ise kontrollima ja juhendama. Laskmise peab selleks ajaks peatama. Tõrkega miin eemaldatakse nii, nagu on kirjeldatud suurtükiväe õpikus või relva käsitlemise tehnilises juhendis. Miini eemaldamise ajal võib relva juures olla vaid hädavajalik isikkoosseis.

Peatatud laskmist võib jätkata vaid tulepositsiooni kontrollija loal.

20. Kasutamata jäänud laskevalmis miinid peab enne transportimist seadma transpordiasendisse. Tulepositsiooni vahetades võib ettevalmistatud, kuid eraldatud sütikutega laskemoona transportida miinikastides.

Põhilaengu eemaldaja peab olema vähemalt
tulekontrollija. Miinipilduja miinidelt, mis tuuakse
tulepositsioonile komplekteerituna, sütikuid
tulepositsiooni vahetamisel ei eemaldata

III. LASKMISELT KÕRVALDATAV LASKEMOON

A. ÜLDOSA

21. Laengu elemente ja nende komplekte ei tohi kasutada alljärgnevatel juhtudel.

Mürsk:

- lõhkeainet on välja voolanud õlise vedelikuna,
- süüteosa on eraldunud või katki,
- kest on vigastatud, murdunud, tugevalt söövitunud või mõlkis,
- eri osad on puudulikult kinnitatud,
- määrgistus ebaselge.

Sütik:

- roostetanud või söövitunud,
- kukkunud kõrgemalt kui üks meeter,
- muljutud, otsa kate katki,
- läinud lahingastmesse,
- määrgistus ebaselge.

Laeng:

- püssirohi oksüdeerunud,
- laeng kõvastunud (püssirohi on kokku kleepunud),
- laengu kott rebenenud,
- määrgistus ebaselge.

Süütekapsel:

- kest on muljutud, pragudega või tugevalt söövitunud,
- süütekapsli kaitsekaas on katki või osaliselt äratulnud,
- määrgistus ebaselge.

B. LASKEMOONA EEMALDAMINE LASKMISTELT

22. Suurtükiväe laskemoon kõrvaldatakse, kui

- sütikud või aegsütikud ei ole korralikult asetatud,

- kest on katki, mōlkis vōi rebenenud,
- mürsu juhtrōngas on katki vōi muljutud ja pole parandatav.

23. Miinipildujate laskemoon kõrvaldatakse, kui

- 81 mm miinipilduja vanade miinide keevitusliitega sabatiibadel avastatakse, et need ei ole kinni keevitatud kolmest kohast,
- saba tiib logiseb miini korpuse suhtes,
- tiiva ja kere vahel on ohtralt roostet,
- tiib on vāändunud vōi ei ole miini telje suunas otse.

IV. OHTLIKUKS MUUTUNUD LASKEMOONA KÄSITSEMINE

A. ÜLDOSA

28. Kasutuskõlbmatuks tunnistatud laskemoonast peab ette kandma laskmise läbiviijale, kelle käsu kohaselt see lõhatakse samas kohas, kus viga avastati.

B. SÜTIKU KÄSITSEMINE

29. Lõhkama peab alljärgnevad suurtükiväe sütikud:

- aegsütikud, mis aeglustusasendist ei pöördu tagasi aeglustuseta asendisse,
- aegsütikud, mille ajastusrõngad ei pöörle.

30. Miinipilduja sütikud:

- Lahinguasendisse läinud või lahinguasendisse mineku kahtlustusega sütikuid ei tohi transportida ega pakkida evakueerimiseks, vaid neist tuleb ette kanda laskmise läbiviijale.
- **Sütikut, mille transpordi kaitseriivi splint ei lähe kohale, ei tohi transportida, vaid selle peab vinnastatuna lõhkama.**

RELVADE KONTROLLIMINE**A. ÜLDOSA**

1. Laskmiseelne relvade kontrollimine lahingumoonaga kuulub patareiveebli ülesannete hulka ning jaguneb

- **kasutuskõlblikkuse kontrolliks** ja
- tulepositsioonil **laskevalmiduse kontrolliks**.

2. Patareiveebel kontrollib relvastuse kasutuskõlblikkust vastavalt relva käsitlemise tehnilistele juhenditele ja konkreetse relva juhenditele. Kontrollida võib **kõige varem 14 ööpäeva enne** laskmise algust.

Kontrolli protokoll koopia peab olema laskmisel kaasas.

B. SUURTÜKKIDE LASKEVALMIDUSE KONTROLLIMINE

1. **Tulepositsiooni kontrollija kontrollib ja vastutab** selle eest, et laskmistel osalevate relvade korrasolekut kontrollitakse pärast tulepositsioonile jõudmist vahetult enne laskmist. Patareiülema (abi) kontrollija annab **kontrolliülesanded** temale alluvale ohutustehnilisele personalile.

Kontrollima peab, kas

- relv on tulepositsioonil vastavalt ohutustehnika eeskirjades ja relva käsitlemise tehnilises juhendis sätestatud nõuetele,
- transpordi- ja laskemehhanismid on laskeasendis,
- vedrustusseadme amordihoovad on laskeasendis,
- rauad on puhtad ja terved,
- suudme pidur on terve ja tugevalt kinni,
- lukk ja kaitseriivid ning kõik mehhanismid töötavad normaalselt,
- suunamismehhanismid töötavad tõrgeteta,
- suunamismehhanismi nullasendid on kontrollitud,

- optilised sihikud on kontrollitud.
2. Tulekontrollija peab kontrollima sihikut enne laskmiste alustamist, kui reguleerimise viga või sihiku 0 asendi vea suurus on 5 tuhandikku või rohkem. Kontrollima peab ka siis, kui viga on väiksem, kuid korduv.
 3. Tagasilöögi amortisaatorit peab alati enne laskmist kontrollima külma lasuga juhul, kui seda on eelnevalt remonditud.
Kui temperatuur kõigub 10 - 20° C vahel, peab tagasilöögi amortisaatori süsteemi rõhkusid ja vedeliku hulka kontrollima ja reguleerima nendes amortisaatorisüsteemi osades, kus reguleerimised ei püsi kästud tolerantsi piires.
 4. Otsesihtimisega laskmiseks valmistudes peab kontrollima, kas nullasendis olevas sihikus ja raua kokkujooksus pole jämedaid vigu. Selles vaadatakse läbi sihiku ja raua sihtmärkide alal olevat täpset punkti.

C. MIINIPILDUJA LASKEVALMIDUSE KONTROLLIMINE

5. Tulekontrollija vastutab laskmisel selle eest, et laskmises osalevate relvade laskevalmidust kontrollitakse esimesel tulepositsioonil enne laskmist ja seejärel vähemalt korra ööpäevas. Kui tegevus nõuab kiiret tuleavamist, võib relvad kontrollida juba enne positsioonile asumist.
6. Kontrollitakse relvade eri osades mõlkide, mõrade ja laiendite puudumist. Eriti hoolikalt peab kontrollima sihiku rihitust, miinipilduja mehhanismide tööd ning päästelöögi mehhanismide korrasolekut.
7. Kui laskmiste ajal tekib kahtlus relva korrasolekus, peab kahtlusalust relva kohe kontrollima või vajadusel peatama sellest laskmise.

MIINIPILDUJATEST LASKMISTE PIIRAJATE VÄÄRTUSTE MÄÄRAMINE JA PIIRAJATE ASETAMINE

A. MIINIPILDUJATEST LASKMISE PIIRAJAD

Miinipildujatest laskmise piirajate hulka kuuluvad

- piirdevaiad (3 tk.) ja
- vaiadel piirdetahvlid (2 tk.).

Miinipildujatest laskmiste piirajatena võib kasutada ainult heakskiidetud piirdevaiade ja tahvlite komplekte. Otsesihitimisega ja lähidistantsile laskmisel ei pea kasutama piirajaid. Lähidistantsile laskmisel võib raua õige suuna tagamiseks kasutada piirdevaiasid.

B. PIIRAJATE VÄÄRTUSTE MÄÄRAMINE

Arvestuslauad seatakse töökorda nii, nagu suurtükiväe õpikus kirjeldatud. Lisaks märgitakse arvestuslauale

- piirdepunktid,
- lubatud laskesektor,
- ohuala,
- tegutsevad tulejuhtimispunktid ja muud mehitatud maastikukohad.

Arvestuslaual võivad korraga olla vaid ühe piiraja asendid.

Piirajate väärtused määratakse arvestuslaudadel laskmisel kasutatavate tuleüksuste mõõtepunktide ja antud piirdepunktide (VPP ja PPP) koordinaatide alusel. Igas tuleüksuses määratakse (kui meteoroloogiline parandus, k.a. tuuleparandus, on kasutusel)

- piirdepunkti joonlaua abil põhinäit mõõtepunktist vasakule (PNVPP) ja paremale (PNPPP),
- piirdepunkti joonlaua abil väikseim ja suurim lubatud küljenurga näit vasakule ja paremale,

- väikseim ja suurim lubatud külgsuund ja suurim lubatud laeng, mis märgitakse arvestuslauale ning tuleüksuse ülema ja relvaülemate tulekäskluste protokollis.

Eraldi asuvas tuleüksuses määravad arvestaja ja arvestuse kontrollija piiraja väärtused eraldi oma laual tuleüksuse ülema kontrollija juhendusel.

Miinipildujapatareis määratakse piirdeväärtused tulepositsiooni kontrollija ja tuleüksuse ülema kontrollija juhendusel nii, et

- arvestaja-allohvitser määrab kõikide tuleüksuste piiraja väärtused,
- tuleüksuste arvestajad määravad igaüks eraldi oma tuleüksuse piiraja väärtused, mida võrreldakse arvestaja-allohvitseri omadega.

Piiraja väärtusi määrates ja ohuala arvestuslauale joonestades peab arvestama ka **suurima lubatud laenguga** laskmist.

Kiiresti tulepositsioonile asudes määratakse miinipildujapatarei piiraja väärtused tulepositsiooni jada otsapunktide (T_1 ja T_2) ja antud piirde-punktide (VPP ja PPP) koordinaatide alusel. Põhinäit vasakule (PNVPP) ja väikseim lubatud külgsuund määratakse T_1 - st VPP-sse. Põhinäit määratakse paremale (PNPPP) ja suurim lubatud külgnäit T_2 - st PPP-sse.

C. PIIRAJATE PAIGALDAMINE

Miinipilduja piirdevaiad paigaldatakse alljärgnevas kirjeldatud viisil.

- Esimene vai paigaldatakse plaadi taha munaliigendi kohale u. 10 cm kaugusele plaadi servast.
- Teine vai paigaldatakse käsibussooli abil relvast ettepoole 5 - 10 m kaugusele esimese vaia juurest vaadatuna vasaku piiraja põhinäidu suunda.
- Kolmas vai paigaldatakse nii, nagu eespool kirjeldatud, kuid parempoolse põhinäidu suunda.

Miinipildujale paigaldatakse piirdevaiad ja -tahvlid järgmiselt.

- Miinipilduja suunatakse väikseima lubatud külgnäidu ja piiraja asendi keskmise tõstenurga järgi.
- Piiraja tahvel paigaldatakse kinnituspunkti suunda 1-5 m kaugusele relvast nii, et väiksemat lubatud külgnäitu kasutades võib suunata, kuid rauda ei saa keerata rohkem vasakule, sest piirdetahvel tuleb suunamisel sihtimispildi ette.
- Miinipilduja suunatakse ning teine piirdetahvel koos piirdetahvli vaiadega paigaldatakse nii, nagu eespool kirjeldatud. Kasutatakse suurimat lubatud külgnäitu ja laskmise keskmist tõstenurka.
- Tulekontrollija kontrollib piirdetahvlite asetust.

Tulepositsiooni kontrollija peab arvesse võtma, et tõstenurka oluliselt muutes pole võimalik miinipildujat suunata keelatud külgnäitudega.

Piirajate väärtused, suurimad lubatud laengud ning suurima ja väikseima lubatud külgsuuna peab märkima tulepositsiooni kontrollija, tuleüksuse juhi ning relva meeskondade ülemate tulekäskluste protokollidesse.

Korruga võivad olla kohal vaid ühed piirajad.

Otsesihtimisega ja lähidistantsile laskmisel ei ole piirajaid vaja. Lähidistantsile laskmisel võib relva raua õiget suunda kontrollida piirdevaiade abil.

D. PIIRAJATE KASUTAMINE

Piirajaid kasutatakse alljärgnevalt.

- Tulekontrollija ja relvaülem kontrollivad, et relva raud ei osutaks piirdevaiadega määratavast alast väljapoole,
- Kui piirdetahvel tõkestab suunamise, kannab sihtur tulekontrollijale ette nõnda: **"EI VÕI SUUNATA!"**

E. LASKMISE PIIRAJAD, NENDE PAIGALDAMINE JA KASUTAMINE

1. Laskmise piirajad

Miinipildujast laskmise piirajate komplekti kuulub

- 2 piirdevaia,
- kindlustustoe katematerjal (nt. teip).

2. Laskmise piirajate paigaldamine

Paigaldatakse kaks piirdevaia, üks paremale, teine vasakule.

Miinipilduja suunatakse esmalt vasakusse piirdevaia. Teip kinnitatakse kõigepealt kindlustustoe suuna kaarele vähemalt 10 cm pikkuselt, nii et sihtur saaks suunata relva vaid lubatud sektorisse. Tulekontrollija kontrollib teipide asetust.

Parema piirdevaiaga talitatakse samamoodi.

Väikseim ja suurim lubatud laskesuund ning suurim lubatud laeng märgitakse arvestuslauale ning tuleüksuse ülema ja relvaülemate laskekäskude protokollis.

3. Piirajate kasutamine

Piirajaid kasutatakse alljärgnevalt.

- Tulekontrollija ja relva ülem jälgivad, et raud ei osutaks piirdevaiadega eraldatud sektorist väljapoole.
- Kui katteteip tõkestab suunamist, kannab sihtur ette näiteks nõnda: **"EI SAA SUUNATA!"**

Piirajaid ei pea kasutama otsesihtimisega või lähiala tulistamisel.

TULEPOSITSIOONI KONTROLLIJA ETTEKANDE NÄIDIS

1. I tulerühm positsioonil B 1 10.
04

2. Miinipilduja koordinaadid

1.	E	N	H
v	E16500	N3549	H
2.	E	N	H
v			
3.			
	relv		

Käsibussooliga mõõtmise vahe mõõte jao 2. relva koordinaatidega:

$\Delta E = +10$ m $\Delta N = -20$ m

3. Tugiplaadi alused kontrollitud

4. Laskesektor tõketeta

5. Põhisuund 1. 23 - 00 kontrollitud

6. Miinipildujate vahed ja astmelisus kontrollitud

7. Lehvik kontrollitud

8. Varustus kontrollitud 9.4 kl. 12.00

9. Arvestuslauad/arvesti kontrollitud

10. Piirajad asetatud asendisse 5

VPP	E 1542	1.	PNVPP=	PSS=
			relv	
	N 3560	2.	PNVPP=22-50	PSS=29-
			relv	50
	H	3.	PNVPP=	PSS=
			relv	
PPP	E 1503	1.	PNPPP=	PSS=
			relv	
	N 3599	2.	PNPPP=26-60	PSS=33-
			relv	60
	H	3.	PNPPP=	PSS=
			relv	

Piirdetahvlid paigaldatud tõstenurga järgi _____
540

11.Suurim lubatud laeng: 6. laeng

12.Laskemoon kontrollitud

<u>Laskemoon</u>	<u>Kogus</u>	<u>Sütiku tüüp</u>	<u>Laengud</u>

13.VALVE JA POOMID paigaldatud

14.Laskemoon valve alla võetud

15. Ohutustehniline personal kohtadel

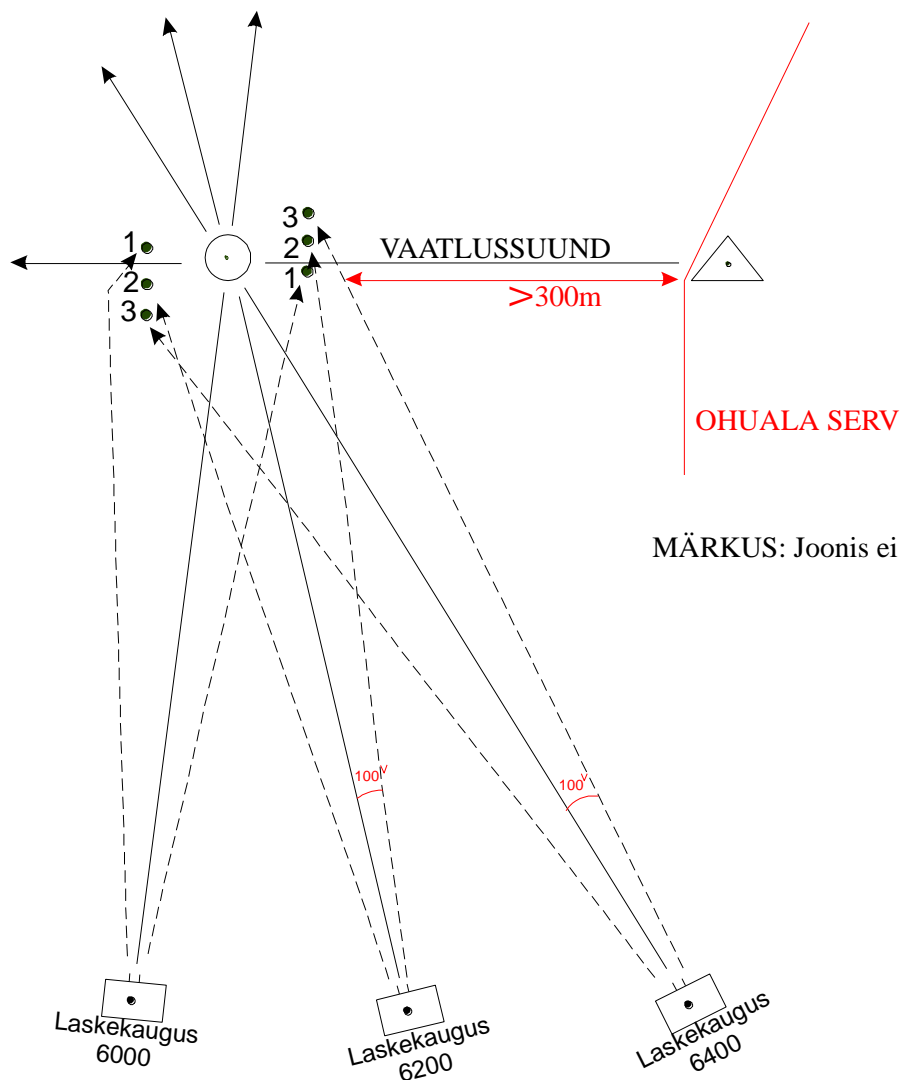
Tulepositsiooni

kontrollija

Mänd

Ltn J. Mänd

SUURTÜKIVÄEGRUPI SISSELASKMISMÄRGI VALIMINE SIHTMÄRKIDE ALALT

MÄRKUS: Joonis ei ole mõõtkavas.

01-00 nurga vea korral kalduvad tabamused sihtmärgist laskesuunas vasakule või paremale:

A1 -600m

A2 -620m

A3 -640m

Tulepositsiooni kontrollija peab kontrollima tabamuste oletatava koha arvestuslaualt või arvestilt ning see peab olema vähemalt 300m kaugusel lähimast mehitatud maastikukohast.

